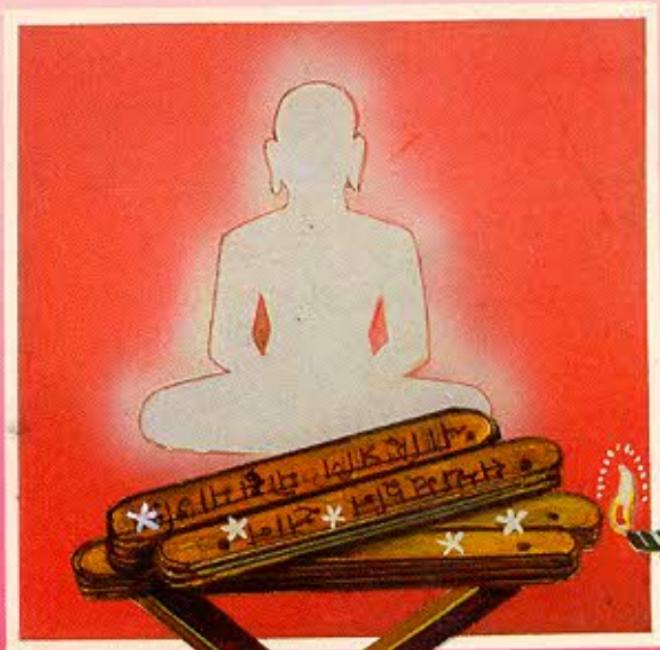

ಧ್ಯಾನ ದಿವಸ ಪ್ರಾಚ್ಯ

ದಂಡಿತರ್ವ
ದ. ನುಂಡಾಜು ರಾಮ್ ಬ್ರಹ್ಮ
ಜನ್ಮ ಕ್ರಾಂತಿ 1888-1988

ಪಂಡಿತರೆತ್ತು ಎತ್ತೋರು ಶಾಂತಿರಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ
ಕೃತಿಗಳು

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕೃತಿಯ ಹೆಸರು	ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು
1.	ಪಂಚಕ್ಷೇತ್ರ : ಭಾವ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ (154 ಪುಟಗಳು)	1913
2.	ಜೈನ ಪದ ಸಮಾಖ್ಯಯ (36)	1911
3.	ಜಿಸಫಜನಸಾರ (152)	1911, 1919, 1926, 1947
4.	ಪ್ರಾಜಾಸಾರಸಮಾಖ್ಯಯ (308)	1919, 1923, 1936
5.	ರತ್ನ ಕರಣವಾದರಕರ್ಮ (132)	1922
6.	ಕತಕತ್ತರೀಯ (124)	1922
7.	ಕತಕತ್ತರೀಯ (ರತ್ನ ಕರಣಚರಚನೆ) (150)	1922, 1941
8.	ಅನ್ಯಯೋಗನ್ಯಸಚ್ಚೈದಿಕಾ (102)	1923
9.	ಮಹಾಶುರಾಣ (ಕ್ಷೋಧನಪ್ರಾಣಂ ಮತ್ತು ಲಕ್ತುರಪ್ರಾಣಂ) (3242)	1925, 1933, 1940, 1981
10.	ಜಿಸಭಕ್ತಿ ಸಾರಪ್ರ (ಸರಿಕೊಂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ ಗ್ರಂಥ) (32)	1925
11.	ಮೂಲರು ನೋಂಬಿಗಳ ಕಳೆಗಳು (32)	1926, 1927
12.	ದ್ರವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಃ—(ಜೈನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಂಗ್ರಹ) (118)	1928, 1951, 1974
13.	ನೇಮಜನೇಕಸಂಗತಿ (ದರಿಸಂತ ಪುರಾಣ) (630)	1931
14.	ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಯಜ್ಞ—ಶುಸ್ತಿ ವಿನುಳಿ (38)	1931
15.	ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಳಿ ಶ್ರೀಗಂಗವರ ಭಾಷಣ ಸಂಗ್ರಹ (344)	1932
16.	ನಂದಿಕ್ಕಾರಾಘ್ವಾತ್ಮಿ ಕಥೋಜಾದಿಸಂಗ್ರಹಃ (230)	1932, 1934, 1938
17.	ನಾಗಕ್ರಮಾರಜಂಡಂ (384)	1933
18.	ಕತಕತ್ತರೀಯ (ರತ್ನ ಕರಣಚರಚನೆ) (48)	1933
19.	ದರಭಕ್ತಿ (276)	1934, 1953
20.	ಶ್ರೀ ಸಾರ್ಥಕೀಧ್ರಿಕರಜರಿತ (36)	1934
21.	ಜತುವಿಂದಕಿಂಧರ್ವಕರಾರಾಧಾ (278)	1935
22.	ಶ್ರೀ ಜಂಬೂಸ್ವಾಮಿಕರಿತ (66)	1935, 1951
23.	ದ್ವಾದಶಾಸನಸ್ತೋತ್ರ (48)	1936, 1950
24.	ಸರಮಾತ್ಮಜೋದ್ದೇ (24)	1937
25.	ಮೃತ್ಯುಪಂಚೋದ್ದೇ (30)	1938

(3ನೇ ರಕ್ಷಣೆಪುಟದನ್ನು ನೋಡಿ)

ಜನ್ಮ ಕತಾಬ್ದಿ ಪ್ರಕಟಿತಿ—5

ದ್ವಾದಶಾಸನಸ್ತೋತ್ರೇಕೆ
ಯ

ಲೇಖಕರು :

ಎತ್ತೋರು ಶಾಂತಿರಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಪ್ರಕಾಶನ :

ಪಂಡಿತರೆತ್ತು ಎತ್ತೋರು ಶಾಂತಿರಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಪ್ರಸ್ತುತಿ

ಜನ್ಮ ಕತಾಬ್ದಿ 1888—1988

ನೇಮಕ್ಕೆ ಜು ಅಜ್ಞ ಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯವರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳಿಗಾಗಿ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ರಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮಪ್ರಭಾವನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸನ್ಧಂಗಣವಾಗಲಿ.

ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ.

ಕರ್ಮಾಂಶೋಗಿ

19-6-88. ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಭಂಟಪ್ಪರಳ ಸ್ವಾಮಿಜಿ.
ಶ್ರೀತಪಂಚನಿ.

ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಧರ್ಮಪತ್ರಿ ಸ್ವರ್ಗೀಯ
ಎಸ್. ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯವರು

ಕೆರುಪರಿಚಯ : ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯವರು ದಿನಾಂಕ 21-12-1906 ರಲ್ಲಿ ಮಂಡಿವರ್ತಕರಾಗಿದ್ದ ನಾಗಸ್ಪಂಥಾಂಶಮೃವರಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ದ್ವಿತೀಯ ಪುತ್ರಿ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಾಯಿಯ ಅಕ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿದರು. ತಮ್ಮ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಎಂ. ಎಲ್. ವರ್ಧಮಾನಯ್ಯನವರು ಇವರ ವಿವಾಹವನ್ನು ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರೆಡನೆ 1925ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇವರು ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸಂಪನ್ಮೈಯೂ, ಗುಣವತ್ತಿ, ಸುತ್ತಿಲೆಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಅತಿಥಿ-ಅಭಾಷಾಗತರನ್ನು ನೇಡೆಯ ಪರಿನೆ ಇಲ್ಲದೆ ವಿನಯಾದರದಿಂದ ಸತ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ

ದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಕಣನೇ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕರು, ಸಹಾಯಕರು ಆಗಿದ್ದರು. “ವಿನೇಕಾಭ್ಯಾದಯ” ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕುರು ಪ್ರತಿರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕುರು ಪ್ರತಿಯುದು ಇದ್ದ ಸಮಾಜದ ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು ಇವರಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರ, ಪೂಜೆ ಪುನರ್ಸ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವಾದರಗಳಿದ್ದವು. ದಿನಾಂಕ 31-5-1952ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆವರ ವಿಯೋಗ ಹೊಂದಿ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗಳ ಪಾಲನೆ-ಪ್ರೇನನೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಹುಕಷ್ಟದಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರುಗಳ ವಿವಾಹಾದಿ ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ವೇರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಆಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಅವರು ತಮ್ಮ 66ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 20-12-1972 ರಂದು ಚಿರಕಾಂತಿ ಪಡೆದರು.

ಧರ್ಮ ಬಂಧುಗಳಾದ ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಾಗಕುಮಾರಾರವರ ಸುಪುತ್ರರುಗಳೂ, ದಿ. ಎ. ಕಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿ-ಸುಭದ್ರಮ್ಮನವರ ನೋವ್‌ಕ್ರೀಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕಾಂತಿಶ್ರೀ, ಎಸ್. ಜನೇಶ್ ಮತ್ತು ಎಸ್. ಕಿಶೋರಾರವರು ತಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯ ಆಚ್ಚಿಯವರಾದ ಸ್ವರ್ಗಿಯ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯವರೆ ಸಂಸ್ತೂರಣೆಗಾಗ ಈ

“ ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ ”

ಗ್ರಂಥದ ಚತುರ್ಥ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು ಧನ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇವರಿಗೆ ವಂಡಿತರತ್ವ ಎ. ಕಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹಿಂದಿ 1936ರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಕಾದ ಪಣಪಿಲ ಆರಮಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ದೇಂಬಮೃತರವರು ಜೀವದಯಾಷ್ಟುಫಿಯ ಪ್ರಜ್ಯಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲು ಧನ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಮುಂದಾಗಿದ್ದರು. ಸಂತರ 1950 ಮತ್ತು 1967 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಮಾಡುವಾಗಿದೆ.

ಈ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಚತುರ್ಥ ಮುದ್ರಣ (1000 ಪ್ರತಿಗಳು) ಪಂಡಿತರತ್ವ ಎ. ಕಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ನೋವ್‌ಕ್ರೀಳೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಾಗಕುಮಾರಾರವರ ಸುಪುತ್ರರುಗಳೂ. ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕಾಂತಿಶ್ರೀ, ಎಸ್. ಜನೇಶ್ ಮತ್ತು ಎಸ್. ಕಿಶೋರಾರವರುಗಳು ಮುಂದಾಗಿ ರುವುದು ಕಾಲಾಘಣಿಯ ದಾಗಾಗೂ ಅನುಕರಣೆಯ. ಈ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯ ವಾದಧಷ್ಟು ತಪ್ಪು-ಒಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಮೂಲ ಕೈಗಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶರವೂ ಆಗಿದೆ ವಿವರಾನುಕ್ರಮಂದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ದಿ. ಎ. ಕಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರ ಮೂಲ ಮುನ್ನುಡಿಯೋದನೆ ಪುನರ್ಮಾಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಹೈತ್ರೆ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಿದ ಕರ್ಮಯೋಗಿ ಸ್ವಸ್ಥಿತಿ ಚಾರುಕೆರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರ್ಕ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ‘ಅಶೀವಚನ’ ದಯವಾಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಈ ಟ್ರಿಸ್ಟಿನ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ ಪುನರ್ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂಬ ಕೊಡಕಿಸಲ್ಪಿಡ್ಡಾಗ ಇದರ ಮೂಲ ಪ್ರತಿಯನ್ನೊಂದಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಶ್ರೀ ಅನಂತಕೆರ್ತಿ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರ, ಸ್ಲೀಳಾರು ಇದರ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಪಕರವರಿಗೂ, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಕಾಸನದ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾಂಬ ಪ್ರೇಸ್‌ನ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರಿಟ್ಟಿರವರಿಗೂ, ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅಂದಾದ ಮುಖಪುಟ ವಿನಾಯಕವನ್ನು ಆತ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ರಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀ ಆರಾ. ಎಸ್. ಪದ್ಮರಾಜ್‌ರವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಮುಖಪುಟವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಬಿ. ಬಿ. ಡಿ. ಪವರ್ ಪ್ರೇಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವಲೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತುತಿತ್ವಯಿಂದ ಸ್ವರಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು.

ದಿನಾಂಕ 31-5-88. ಪಂಡಿತರತ್ವ ಎ. ಕಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿ ಪ್ರಸ್ತುತಿ.

విషయానుక్రమ

విషయ

పుట

1. ద్వాదశానుప్రేక్షే	1
2. అనిత్య-ఆధ్యాత్మానుప్రేక్షే	5
3. అతరణానుప్రేక్షే	7
4. సంసారానుప్రేక్షే	9
5. ఏకత్వానుప్రేక్షే	11
6. అస్మితానుప్రేక్షే	13
7. అకుచిత్వానుప్రేక్షే	14
8. అస్త్రవానుప్రేక్షే	15
9. సంవరానుప్రేక్షే	16
10. నిజసంసారానుప్రేక్షే	17
11. లోకానుప్రేక్షే	19
12. బీళిధిదుల్ఫబ్రాహ్మానుప్రేక్షే	22
13. ధమ్మస్వాభ్యాత్మానుప్రేక్షే	24
14. ఉపసంహార	27

మున్సుడి

—అతాం—

ముద్రితవాగువ ప్రతియోందు పుస్తకశ్శై మున్సుడియి
రలేచేశాదరే ఇదచ్ఛౌ ఒందు మున్సుడియిరలేందు ఈ మున్సుడి.
గ్రంథాశిషపయగళన్నూ ఆపుగళ ప్రయోజనపన్నూ గ్రంథవే ప్రతి
వాదిసుపుదరింద మున్సుడియల్ల ఆపుగళన్ను ప్రతివాదిసువ ఆవ
త్యక్తియిల్లవాదరూ గ్రంథద జన్మక్షే కారణవాద ఉద్దేశద ప్రతి
వాదసపు ఆవక్షచేందు భోరిదుదరింద ఆదశాగి ఈ మున్సు
డియ ప్రయుక్తు. శాస్త్రదానశాగి ఈ పుస్తకవు జన్మవేత్తిరువుద
రింద ముఖ్యవాగి దానద వివరణవే ఈ మున్సుడియ కథించర
వాగిరువుదు.

గృహస్థాక్రమిగలగి శాస్త్రదల్లి విధాయకవాగిరువ నానా
ధార్మిక శాయింగళల్లి దానపూ ఒందాగిరుత్తదే. ఇదు గోదాన
భూదాన మోదలాద ఆనేక భేదగట్టులు దాగిరువుదాదఱా ఆ దాన
భేదగళల్లేల్ల గ. ఆజారదాన, అ. ఆభయదాన, ఇ. భృషష్ఠ-
చైషధదాన, శాస్త్ర-జ్ఞానదానగళు ప్రధానగళిందు జ్యేసమహసీగళ
అభివుత. ఈ నాల్య దానగళ ఆధ్యాత్మికయు ఆయా కట్టగలిందలే
ఆగుపుదరింద'ఇపుగళ ఆధ్యాత్మికయు ఆవక్షచేయిల్ల.

ఈ దానగళన్ను ఏతక్షోఽస్మర యావ ఉద్దేశదింద మాదువుదు?
యావుదన్ను దానవాదువుదు? ఎంబ ప్రక్కిగళన్ను ముందిట్టు కొండు
విచారమాపువుదాదరే “ఆనుగ్రదాధం స్నేహ్యతిసగోర్మ దానం”
ఎందు మోహితాస్త-తత్త్వాధసూక్తదల్లి కేళరువ ఉత్తరవు దొరి
యువుదు. ఆనుగ్రహశ్శోస్మర ధనద త్యాగవు దానవాగిరుత్తదిందు
ఈ సూక్తద ఆధ్య. ఇల్లి ఆనుగ్రహబ్బచ్చే ఉపకారవేందధర. ఇదు

“ಸ್ವಪರೋಪಕಾರೋನುಗೃಹಃ” ಎಂದು ರಾಜವಾತ್ತಿರೆಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸ್ಮೃತಿಪಕಾರವೆಂದೂ ಪರೋಪಕಾರವೆಂದೂ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ತನಗೂ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದಕ್ಕೊಸ್ಕರ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆಯಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿದಬೇಕು. ದಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ—ಪಾತ್ರಸಿಗೆ ದಾನದಿಂದ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದ್ದಲ್ಲಿದೆ ದಾನಿಗೆ—ದಾತ್ಯವಿಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಸಂದೇಹವುಂಟಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಆದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಾಧಾನವಿದು “ಸ್ಮೃತಿಪಕಾರಃ ಪುಣ್ಯಸಂಚಯಃ; ಪರೋಪಕಾರಃ ಸಮೃಗ್ಜಾನಾದಿವೃಧಿಃ”—ಪುಣ್ಯಸಂಚಯವು ದಾನಿಗೆ—ತನಗೆ ಉಪಕಾರ; ಉತ್ತಮಜ್ಞಾನಾದಿಗಳ ವ್ಯಾಧಿಯು ಪರಸಿಗೆ—ಪಾತ್ರಸಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಸ್ವತಬ್ದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಾಧಿಗಳದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಅದು ಧನದ ಪರ್ಯಾಯಕಬ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸ್ವಪರೋಪಕಾರಕ್ಕೊಸ್ಕರ ಧನವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ದಾನವೆಂದಾದರೆ ಈ ಲಕ್ಷಣವು ಆಹಾರಾಭಯ ಭ್ಯಾಷಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸದಿರುವುದರಿಂದ ಅಪ್ಯಂತ ದಾನಗಳಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೆಲವರಿಗೆ ತಂಕೆಯಂಟಾಗಬಹುದು. ಆದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವೆನೀಡರೆ—ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವಪರೋಪಕಾರಕಗಳು ಆಹಾರಾದಿ ದಾನಗಳೇ ಆದರೂ ಅವು ಧನವ್ಯಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯಗಳಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅಪ್ಯಂತ ಕಾರಣವಾದ ಧನತಬ್ದಿವನ್ನೇ ಸೌಲಭ್ಯಕೊಸ್ಕರ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವುದಾಗಿದೆ. ದಾತ್ಯವು ಪಾತ್ರಸಿಗೆ ಧನವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೂ ಅವನು ಅದನ್ನು ವ್ಯಯಮಾಡಿಯೇ ಆಹಾರಾದಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಧನವೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾದಿಬಾಧಾ ನಿವರ್ತಕವಲ್ಲ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ದಾನವೆಂದೂ ವಿಶೇಷದಾನವೆಂದೂ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷದಾನವು ವಿಧಿಪ್ರಯೋಧಿಸಿರುವುದು ಅಂದರೆ ದಾನದ ವಿಧಿವಿಶೇಷ ದಾತ್ಯವಿಶೇಷ ಪಾತ್ರ. ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ದಾನವು ವಿಶೇಷ

ದಾನವೆನ್ನಿಸುವುದು. ದಾತ್ಯವಿನಲ್ಲಿ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿರುವ ವಿನಯ ಸತ್ಯಾರಾದಿಕ್ರಿಯಾವಿಕಿಷಗಳ ರೀತಿಗೆ ವಿಧಿವಿಶೇಷವೆಂದೂ ದಾನಮಾಡಲ್ಪಡುವ ವಸ್ತುವು ಸಮೃಗ್ಜಾನಾದಿ ವ್ಯಾಧಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿವಿಶೇಷವನ್ನು ವೆಂದೂ ವಿಷಾದ ಅಹಂಕಾರ ಸಿದಾನರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರೆಷ್ಟೀ ಮಾಯೆ ಆಸೂಯಿ ನೊಡಲಾದ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿರುವ ದಾನಿಗೆ ದಾತ್ಯವಿಶೇಷವೆಂದೂ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ಸಮೃಗ್ಜಾನರಚನಾನ ಒಳಿತಾಗಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ ಪಾತ್ರಸಿಗೆ ಅಂದರೆ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವನಿಗೆ ಪಾತ್ರವಿಶೇಷವೆಂದೂ ಹೇಬರು. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು ಬೆತ್ತುವರಿತಿ, ಅಂಕುರ ಶಕ್ತಿಯಾಳ್ಳಿ ಬೀಜ, ಅನುಭವಿಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಲ್ಲ, ಸಾರವಾದ ಭೂಮಿ ಇವುಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದ ವಿಶೇಷಫಲವುಂಟಾಗುವಂತೆ ವಿಧಿಪ್ರಯೋಧಿಸಿದ್ದ ದಾತ್ಯಪಾತ್ರ ವಿಶೇಷವಾದ ದಾನಫಲವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಪ್ರತಿಗತಿನಿಂದ ವಟಬೀಜಂ ಪಾತ್ರಗತಂ ದಾನಮಲ್ಲವುಪಿ ಕಾಲೇ ||

ಫಲತಿ ಕ್ಷಾಯಾವಿಭವಂ ಬಹುಫಲಮಿಷ್ಟಂ ಶರಿರಭೃತಾಂ ||

— ಶ್ರೀ ಸಮಂತಭದ್ರ.

ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಕ್ಕಿಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಿದ ಸಣ್ಣದಾದ ಆಲದ ಬೀಜವು ಹೆಚ್ಚು ನೇರಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಸ್ವಲ್ಪಿದಾನವೂ ಪಾತ್ರಾಂಗಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಬಹುಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

ಪಾತ್ರರು ಉತ್ತಮಪಾತ್ರ ಮಧ್ಯಮಪಾತ್ರ ಜಫ್ಣಪ್ರಯಾತ್ರೆಂದು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪಂಚಮಾಹಾವೃತ್ತಗಳು ಪಂಚಸಮಿತಿಗಳು ಪಂಚೀಂದ್ರಿಯಸಿಗ್ರಹ ಪದಾವಶ್ಯಕಗಳು ಕೆತ್ತಿರ್ತುಪ್ರಾಟಿಪಂ ನಗ್ನತ್ವ ಆಸ್ತಾನ ಅಂತಧಾನ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿಜಿರುವುದು ಅಂದರೆ ದಾನದ ವಿಧಿವಿಶೇಷದಾನವ ವಸ್ತುವಿಶೇಷದಾತ್ಯವಿಶೇಷ ಪಾತ್ರ. ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ದಾನವು ವಿಶೇಷ

ಅಣವ್ರತಧಾರಿಗಳಾದ ಸಮ್ಮಂಘಸ್ತಿ—ಶಾರವಕರು ಮಧ್ಯನುಷಾತ್ಮರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಾಚಾರವಿಲ್ಲದ ಸಮ್ಮಂಘಸ್ತಿಗಳು ಜಫನ್ಯಸಾತ್ಮರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆಹಾರಾದಿ ದಾನಗಳ ಕ್ರಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಫಲವಿಶೇಷವು ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಆಹಾರದಾನದಿಂದ ಪಾತ್ಸುಗಿ ತಾತ್ಪುಲಿಕ ವಾದ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ದಿಂಫರ್ಕಾಲದ ಅಧಿಕತೃಪ್ತಿಯು ಅಭಯದಾನದಿಂದಲೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಭೇಷಜ್ಯದಾನದಿಂದಲೂ ಖಂಟಾಗುವುದು ಸಚ್ಯಾಸ್ತದಾನಮೂಲಕವಾದ ಸಮ್ಮಂಘಾನದಾನದಿಂದಾದರೀ ಜನ್ಮ ಪಯಂತ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗಬಹುದು. “ಜ್ಞಾನಂ ತೈಲೋಕ್ಯದುರ್ಭಂ” ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನದ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಭವಾಂತರ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉದ್ದೇಷ್ಯಿತವಾಗಬಹುದು. ಇದು ಪಾತ್ಸುಗಿ ಅತ್ಯಕ್ಳಾಣ ಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವೈತಿಷ್ಟಾನ್ಯ ಇತರ ದಾನಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲದು.

ಸತ್ಯರಿಣಾಮದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವ ದಾತ್ವವಿಗೆ ಸತ್ಯಿತೀರ್ಥಯೂ ಪುಣ್ಯಫಲವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತನೆಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತ್ರ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯತ್ವಿಗೆ ಈ ಎರಡೇ ಫಲಗಳಲ್ಲಿ “ಜ್ಞಾನವಾನ” ಜ್ಞಾನದಾನೇನ್ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನವಾಪ್ತಿಯೂ ಆಗುವುದು. ಇದು ಪರಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಕುಷ್ಣಪ್ರಕಂಸೆಯಲ್ಲ.

ಈಗೆ ಎಂಟು ವರುಹಗಳಿಂದ “ಶ್ರೀ ಅನಂತಕೆಿರ್ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ” ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಣ ಒಂದೊಂದು ಗ್ರಂಥಪ್ರಕ್ಷವನ್ನು ಹೋಡಿಸಿ ವೇಳಿಪುರ ಪುಣ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೀವದಯಾಷ್ಟುಮಿಾ ಪುಣ್ಯಸರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಣಸಿಲ ಅರಮನೆಯ ಪುಣ್ಯದಂಪತಿಗಳು—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀವರ್ಮತೀಪ್ಪರೂ ಶ್ರೀಮತೀ ದೇಜಮ್ಮನವರೂ ಶ್ರೀಷ್ಟವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರ—ಜ್ಞಾನದಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ತುತ್ಯವೂ ಅನುಕರಣೆಯವೂ ಆಗಿದೆ.

ಈ ವರುವ ಶಾಸ್ತ್ರದಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅರಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ದ್ವಾದಶಾನು ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿರುವುದಾದರೂ ಇದನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಗಢರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಈ ಪುಣ್ಯದಂಪತಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನಸಮಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಭಾಗಿಯಾಗಲು ಅವಕಾಶಪಡಿಸ್ತು ಸಧಮಿವಾಸ್ತಳ್ಯವನ್ನು ಬೀರಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ನಾನು ಚಿರಕೃತಜ್ಞನು.

ಮಂಗಳೂರನಲ್ಲಿ ನಾಜ್ಯಯವಾದಿಗಳಾಗಿರುವ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಣ್ಯಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್. ಅವರು ಈ ಪುಣ್ಯಕದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಗಿ ರುವ ಪುಣ್ಯ ಶ್ರೀ ಗಂಭೀರನಂತರ ಅನಂತಕೆಿರ್ಗ್ರಂಥ ಮಹಾಮುನಿಗೆ ಶಾಪದಿಯಚ್ಚನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಕರಂತೆ ನಾನೂ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೇನು.

ವೀರೇಶಕ ಶಾಶ್ವತಸಂವಹ್ತ

ರದ ಆಶ್ರಯುಜ ಶುಕ್ಲಾಪ್ನಮಿ

ತಾ॥ 23–10–1936

ಶೇಖ—

ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರ,

ಮೈಸೂರು.

೪೦ ಸಮಸ್ಯಾಧೀಕ್ಷ್ಯಃ

ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಸ್ತಿ

ಅಂಥಕಾರದಿಂದ ವಾಕ್ಯಪ್ತವಾದ ಫೋರೆರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು
ಕುರುಡನು ಹೆದ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ದಿಂಫೋಕಾಲ ಅಲೆದಲೆದು ದಳಿದು
ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ದೈವವರಾತ್ರಿ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಂಜೀವನಲತೆಯ
ಸ್ವರ್ಥವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಬಂದು ಹೆದ್ದಾರಿಯು ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗುವಂತೆ
ಆನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಭವಗಹನದಲ್ಲಿ ಸಮೃಂಗಾಜಾನವೆಂಬ ನೇತ್ರವಿಲ್ಲದೆ
ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಸಾರಿಜೀವಸಿಗೆ ಜನವಾಣಿಯೆಂಬ ಸಂಜೀವನ
ಲತೆಯು ದೊರೆತು ಆ ಜ್ಞಾನನೇತ್ರವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಸನಾಗ್ರಫವು
ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾದರೆ ಆಗ ಅದನ್ನು ಸಾಧ್ಯಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನೇ
ವಿನೇಕಿ. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಆ ಹುಟ್ಟುಕುರುಡನು ಸಂಜೀವನಲತೆಯನ್ನು
ಚಿಸುಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಕುರುಡನಾಗಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುವಂತೆ ಸಂಸಾರ
ಇವನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಮತದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮನನ್ನೆತ್ತಿದರೂ ಅದನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತು ಕೇವಲ ಭೋಗಲಂಬಣವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಭವಣಾನನ
ದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವನೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧಾಂತ.

ಬಹು ಸುಂದರನೂ ಶಕ್ತಿನೂ ಪ್ರತಿಭಾತಾಲಿಯೂ ಸುಶಿಯೂ
ರಾಜಲಕ್ಷ್ಯಾಂಗಳುಳ್ಳವನೂ ರಾಜಭವನದಲ್ಲಿ ಹಂಸತೂಲತಲ್ವದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ
ವನೂ ಆದ ಓರ್ವ ಸಾರ್ವಭೌಮನನ್ನು ಅವನ ಶತ್ರುವು ಮೂರ್ಖಿಗೋಳಿಸಿ
ಬಂಧಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಗಿ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಬಳಿಕ ಆ ಸಾರ್ವ
ಭೌಮನು ಎಚ್ಚತ್ತು “ನಾನು ಯಾರು? ಯಾವ ವೈಭವವುಳ್ಳವನು?
ಎಲ್ಲಿರತಕ್ಕವನು? ಏನನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕವನು? ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಾಧ
ನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು?” ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ವಿಷ
ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೃಂಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ವಿನೇಕಿಯಾದ ಮಾನವನು “ಕೋಹಂ

ಕೆಂದ್ರಗ್ಗಳಿಂದ ಕೈತ್ಯಃ ಕಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಃ ಕಿಂ ನಿಮಿತ್ತಕ್ತಂ ನಾನು ಯಾರು? ಎಂತಹ ಗುಣವ್ಯಾಪಕನು? ಎಲ್ಲಿರತಕ್ಕವನು? ಯಾವ ದನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕವನು? ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಾಧನವ್ಯಾಪಕನು?" ಎಂದು ಪ್ರತಿದಿನವಸದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಅಗ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ "ನಾನು ನಿತ್ಯಸಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಆತ್ಮನು. ನಾನು ಅನಂತಕ್ಷಾನದರ್ಥನ ಸುಖಾದಿ ಗುಣಗಳ್ಯಾವನು. ನಾನು ಕರ್ಮಕರ್ತೃವಿನ ಬಂಧನವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಆತ್ಮೀಯಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು-ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂಡತಕ್ಕವನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸಮೃದ್ಧರ್ಥನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರ ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರಕ್ರೋಧ ರೂಪವಾದ ಸಾಧನಗಳ್ಯಾವನು" ಎಂಬೀ ಉತ್ತರಗಳು ದೊರೆಯುವವು. ಅಗ ಉಂಟಾಗುವ ಅನಂದವೇ ಬೇರೆ.

ಒಂದು ಸಿಂಹದ ಮರಿಯು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ನರಿಯ ಮರಿಗಳ ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಅವುಗಳ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಆವುಗಳ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂದು ಸ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಮರಿತು ಪರತಂತ್ರವಾಗಿರುವಂತೆ ನಿತ್ಯಸಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಆತ್ಮನು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ವಿವಿಧಕರ್ಮಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಮರಿತು ಪರತಂತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಸಿಂಹದ ಮರಿಯು ಸ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿದ ಬಳಿಕ ಆ ನರಿಯ ಮರಿಗಳನ್ನು ಸಂಪರಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವ್ಯಾಗರಾಜನಾಗಿ ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಬಲ್ಲಾದೋ ಕಾಗೆ ಆತ್ಮನು ಸ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಬಳಿಕ ಆನುಪ್ರೇಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ ತಪಸ್ಸಿಸಿದಲೂ ಪರಮಾರ್ಥಧ್ಯಾನದಿಂದಲೂ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಜೀವಿಸಬಲ್ಲನು.

ಮೃಗಗಳಿಗೆಲ್ಲ ರಾಜನಾಗಿರುವ ಸಿಂಹವು ಪಂಚರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವಂತೆ ಅನಂತಕ್ಕಿಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ ಆತ್ಮನು ಕರ್ಮಪಂಚರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮೃಗರಾಜನು ಆ ಪಂಚರವನ್ನು ಮುರಿದು ಬಿಸು

ದುವ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಬಲ್ಲನು. ಮತ್ತು ಮಾತಂಗವನ್ನು ಮರ್ದಿಸಬಲ್ಲ ಮೃಗೇಂದ್ರನು ಒಣಮರದ ಪಂಚರವನ್ನು ಮುರಿದು ಬಿಸುಡಲಾರನೇ? ಹಾಗೆ ಆತ್ಮನೂ ಕರ್ಮಪಂಚರವನ್ನು ಮುರಿದೆಯೆಯುವ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ-ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿ ರಾಜಾಜಿಸಬಲ್ಲನು. ಅದರೆ ಕ್ರಮಸಾಧ್ಯ.

ಮರದೊಳಗಿರುವ ಬೆಂಕಿಯು ಘರ್ಷಣಾದಿಂದ ಅಭಿವೃತ್ತವಾಗಿ ಆ ಮರನನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ಬೇರೆಯಾಗುವುವು. ಎಲ್ಲನೋಳಗಿರುವ ಎಣ್ಣೆಯು ಗಾಣಾದಿಸುವುದರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುವುದು. ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಗಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನೊಡನೆ ಸೇರಿದು ಬಂಗಾರವು ಸಾಧನವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಅವರಂಜಿ-ಬಿನ್ನವಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸಾಧನವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗುವಂತೆ ಆನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಜಡ-ಕರ್ಮದೊಡನೆ ಸಂಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ ಆತ್ಮನು ಸಾಧನವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕುದ್ದಿ-ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಬಲ್ಲನು. ಅಂತಹ ಸಾಧನವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರಕ್ರೋಧೀಯೂ ಬಂದು.

ಜ್ಯೇಷಣದಾಂತದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಅಜೀವ ಬಂಧ ಸಂವರ ನಿಜರಾ ಮೌಕೆಗಳೆಂದು ಏಳು ತತ್ತ್ವಗಳು ಹೇಳಲಿಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಎರಡು-ಜೀವ ಅಜೀವತತ್ವಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೇ ಮುಂದಿನ ಐದು ತತ್ತ್ವಗಳಂಟಾಗುವುವು. ಜೀವಾತ್ಮನ್ ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯವ್ಯಾವಾರಗಳಿಗೆ ಯೋಗವೆಂದು ಹೇಳಿ. ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಈ ಯೋಗವನ್ನು ನಿರ್ವಿಕ್ತವಾಗುವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಜೀವ-ಜಡ-ಕರ್ಮ ಪರಮಾಣ ಸಮೂಹಗಳು ಜೀವಾತ್ಮಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿವುದಕ್ಕೆ ಅಸ್ವತತ್ತವವೆಂದೂ ಆ ಕರ್ಮಪರಮಾಣಸಮೂಹಗಳು ಆತ್ಮಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಿರದಂತೆ ಸಂಬಂಧವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಂಧತತ್ತವವೆಂದೂ ಆ ಕರ್ಮ ಪರಮಾಣಸಮೂಹಗಳು ಆತ್ಮಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡುವ-ತಡಿಗಟ್ಟಿವ

ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂವರತತ್ಪವೆಂದೂ ತಪಸ್ಸು ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಪೂರಾ ತನಕಮೇಗಳನ್ನು ಏಕದೀಕರಿ-ಭಾಗ ಭಾಗವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಜರಾತತ್ಪವೆಂದೂ ಸಕಲಮರ್ಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷತತ್ಪವೆಂದೂ ಹೇಳಿರು. ಈ ತತ್ಪಗಳಲ್ಲಿ “ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಾನುಪ್ರೇಕ್ಷಾಪರಿಷಹಜಯಚಾರಿತ್ರೆ” ಎಂದು ತತ್ಪಾರಾಧಿಗಿನು ಮೋಕ್ಷಾಸ್ತುದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಈ ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯೂ ಸಂವರತತಪಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ ಈ ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಿಂದಲೂ ನೂತನಕರ್ಮಗಳ ಅಗಮನಕ್ಕೆ ತಡೆಯಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಮೋಕ್ಷಸಾಧನವಲ್ಲವೆಂದು ಶೋರಿದರೂ ಇದೂ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪರಂಪರಾಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಒಂದು ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಸಿದ ನೀರು ಹರಿದು ಬಂದು ತುಂಬಿತ್ತಿದೆಯಿಂದೂ ಅದರ ಕೂಬಿಸಿದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೀರು ಹರಿಯತ್ತಿರುವುದೆಂದೂ ತಿಳಿಯೋಣ. ಮೇಲಿಸಿದ ಹರಿದು ಬರುವ ನೀರನ್ನು ತಡೆದು ಕೂಬಿಸು ತೆರಿದೇ ಇದ್ದರೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಕೊಳಧ ನೀರೆಲ್ಲ ಬತ್ತಿಯೋಗಲೇಬೇಕು. ಆ ಬತ್ತಿವಿಕೆಗೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೀರು ಹರಿದುಹೋಗುವಿಕೆಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಣವಲ್ಲದೆ ಮೇಲಿನ ತಡೆಯಲ್ಲವಾದರೂ ಆ ತಡೆಯು ಒತ್ತುವಿಕೆಗೆ ಪರಂಪರಾಕಾರಣವೇನೋ ಅಹುದು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸಂವರಿಗೆ ಅಂದರೆ ನೂತನಕರ್ಮಾಗಮನದ ತಡೆಗೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳೂ ಇರುವುವಾದರೂ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಉದ್ದೇಶವು ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಜಾದಿಸುವುದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿಷಯಾಂತರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಕೃತವಿಷಯವು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಡುವುದು.

ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ ಚಿಂತಿಸುವುದೆಂದಾರ್ಥ. ಚಿಂತಿಸಲ್ಪಡುವ ರುಭಾಶಭ ಅಥವಾ ಇಷ್ಟಾನಿಪ್ಪವಿಷಯಗಳು ಹಲವಿದ್ದರೂ ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಶಬ್ದದಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಥವಾ ಸಂಕೇತಿತವಾಗಿರುವ ವಿಷಯಗಳು “ಅನಿತ್ಯಾರ್ಥಿಕರಣಸಂಸಾರ್ಯಕತ್ವಾನ್ಯತ್ವತ್ವಾತ್ಮಾ

ಸ್ವಂಜಂವರನಿಜರಾಲೋಕಚೋಧಿದುರ್ಬಧಮಸಾ ಪ್ರಿಯಾ ತತಾ ಪನು ಚಿಂತನನುಪ್ರೇಕ್ಷಾಃ” ಎಂದು ತತ್ಪಾರಾಧಿಗಿನು ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತುದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಅನಿತ್ಯ, ಅಶರಣ, ಸಂಸಾರ, ಏಕತ್ವ, ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಆಶುಚಿತ್ವ, ಆಸ್ರವ, ಸಂವರ, ನಿರ್ಜರಾ, ಲೋಕ, ಚೋಧಿದುರ್ಬಧ, ಧರ್ಮಸಾಸ್ವಾಖ್ಯಾತತ್ವಗಳಿಂದು ಹನ್ನೆರಡು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೇಯ ಅನಿತ್ಯಕಬ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾಪಣ್ಣವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವುದು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಎರಡು ರಬ್ಬಗಳ ಅರ್ಥವೂ ಒಂದೇ ಅಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪಿ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಿರುವುದು. ಧರ್ಮಸಾಸ್ವಾಖ್ಯಾತತ್ವಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಧರ್ಮಶಬ್ದವನ್ನು ನೂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗೆ ವಿಷಯಭೇದಗಳಿದ್ದರೂ ಪುನಃ ಪುನಷ್ಟಿಂತನರೂಪವಾದ ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ “ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ” ಎಂದು ಏಕವಚನಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿದೆ. ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳಿಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಭಾವನೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವು ಜರಿತ ಪೂರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಜ್ಯೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದಲೂ ಇದು ಬಹಳ ಮಹತ್ವಾನ್ಯಾಸಿದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು ಸಿದ್ಧೇಶಾನುಸಾರವಾಗಿ ಆ ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲಿದ್ದವು.

೧. ಅನಿತ್ಯ—ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ

ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ನಾಶಪೂ ಇಲ್ಲ. ಆಕಾಶವನ್ನುದಂತೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲವಸ್ತುಗಳೂ ದ್ವಾರ್ವಾಧಿಕರಣಯಾನೆಕ್ಕೇಯಿಂದ ಸಿತ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದರೆ ಇಲ್ಲ—ಅನಿತ್ಯಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ವಸ್ತುಗಳ ಅವಸ್ಥಾವಿಳಿವೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಗೂ ಜೀವಾತ್ಮಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಕಾರಿತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಜಾರ ಮಾಡು

ವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನದಿಂದ ಮುಂದೆ ವಿವರಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅನಿಶ್ಚಯವಿಂದು ಚಿಂತನೆಬೇಕು.

ದೇವೀಂದ್ರ ಧರಣೀಂದ್ರ ಜಕ್ಕವತ್ತಿ ಮೊದಲಾದವರೆ ಸಂಪತ್ತಿಯೂ ಕಾಮನೆ ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಉದಿದನರ ಸಂಪತ್ತಿಯು ದೀಪತಿಭಯಂತೆ ಚಂಚಲವಾದುದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕೂ ಗಿಲ್ಲ. ಈ ರೂಪ ಯೋವನ ಭೋಗಿ ಸುಖ ಮೊದಲಾದವರು, ಮಿಂಚಿನಂತೆ, ಅಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವವು. ಮನೆ ಮತ ಮೊದಲಾದವರು, ಮರಳಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕಟ್ಟಡದಂತೆ, ಉರುಳಿ ಬೀಳುವವು. ತಿಂದ ಅಹಾರವು ಅಜ್ಞಾವಾದರೂ ನುಗಿನಲ್ಲಿ ನಿರುತ್ತಂಬಿದರೂ ನಡೆಯುವಾಗ ಮುಗ್ಗಿರಿಸಿದರೂ ಈ ಕರಿರವು, ನೀರಿನ ಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ, ನಾಶವಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಬಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಇದರಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮನು ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಬಾಲುವನ್ನೋ ಅಷ್ಟೋ ಲಾಭವು. ‘ಇಂದೋ ನಾಶೋ ನಾಳಿದೋ ಈಗೋ’ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅಳವುದಿದು ದೇಹ. ರತ್ನಾಕರನು “ಮಾನ್ಯ ಬರುತ್ತೆ ಕಂಡೆನೆನಂ ಮೃತವಾದನೆಯಾದ ನಕ್ಷಟಾ | ಸಿನ್ನೆ ಸುಗೋಣಿಗೆಯ್ಯಾನಿವನಂ ಉಯವಾದನೆಯಾದನ್ಯೋ ಇಂ-| ದೇನ್ನೋದ ವಂದನೀತನಕಟ್ಟಾ ಕಡೆಗಂಡನೆಕಂಡನೆಂಬ ಮಾ-| ತಂ ಸೇರಿ ಕೇಳುತ್ತೇನ್ನೂ ಡಲನಚ್ಚುವೆನೆಂತು ? ಎಲೆಯಲೆ ಇತ್ತಲ್ಲಿರ್ದ ಮೋಗವಕ್ತೊ ಲೆದಿಕ್ಕಿನ ಮನ್ನು ಕಂಡರೂಳಾ | ಕೆಲಬರನಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿಯಿದಿಂತಬು ತೋರಿತೆ ನಾಯ ಮನ್ಯ ಮ್ಯಾ-ವಲೆಯೋಕೆ ಬಾಕ್ಕಿನೆಂಬ ಮನಮಲ್ಲಿದೆ ತತ್ತನುವಂ ತವಂಗಳೋಳಾ | ಸಲಿಸಿ ನಿಜತ್ವಮಂ ಪಡೆಯಲಂಬಿಸೆನ್ನೇಕೆ ?” ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಿದೆ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಬಾಳು. ವಸ್ತು ವಾರ್ಷನ ಧನ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳು ಏಂದುಜಾಲಿಕ್ಕು ತೋರುವ ಮಾವಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ತೂಗುವ ವಣಿಕಂತೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷವಾಗುವವು. ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಜನಗಳು ಅದು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಚದರುವಂತೆಯೂ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಾರಿದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಅರವಟೆಗಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಸೀರು ಕುಡಿದು ಚದರುವಂತೆಯೂ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಬಂದು ಮರದಲ್ಲಿ ಕುಳುತ್ತುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು

ಬೇಕಾದಮೇಲೆ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹೊಗುವಂತೆಯೂ ಬಂಧು ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಳತ್ತಾದಿಗಳು ತೊಲಗುವರು. ಭೋಗೋಪಫೋಗನಮ್ಮೆಗಳಿಂದು ಮಂಟಾಗುವ ಸುಖವು, ಸ್ವಸ್ಥದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಸುಖದಂತೆ, ಬಯಲಾಗುವುದು. ಬಂದು ಹೈದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದ ನಗುವನು ಉತ್ತರಹಣದಲ್ಲಿ ದುಃಖಿಯಾಗಿ ಅಳವುದನ್ನು ಕಾಣುವೆನ್ನ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನದೆಂದು ತೋರುವ ಶರೀರಾದಿ ಸಕಲವಸ್ತುಗಳೂ ಸಂಜೀವಿಸಿನಂತೆ ಉಯವಾಗುವುವು. ಆತ್ಮಸ್ವಜ್ಞಾನ ದರ್ಶನಾದಿ ಸ್ವಭಾವವಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತೆಣ್ಣು ನೀರೆ ನೋರೆ ಯಂತೆ ಅನಿಶ್ಚಯಾದುದು. ಮೋಹದಿಂದ ಅಳ್ಳಜಿವನು ನಿಶ್ಚಯವಿಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. “ಹುಟ್ಟಿದರು ಬೆಳೆದರು ಸತ್ತರು” ಎಂಬ ಸನಾಚಾರಗಳೇ ಕೇಳಿಸುವುವ ಲ್ಲಿದೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದರೆಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ವ್ಯಾಳಿ ವಾಗಿದ ಆಗಿ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗಳಂತೆ ಮೂಡಿ ಮುಕುಗುವ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ ವಿಷಯಭೋಗಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವಕ್ಷವಾಗಿ ತೊಲಗಿ ಹೊಗುತ್ತನೆದಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಾನಾಗಿ ಬೆಂದುವುದೆಣಿಕ್ಕೇಯದು. ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸುಖವಂತು. ಅನಿಶ್ಚಯಾದ ದೇಹವು ನಿಶ್ಚಯಾದ ನೋಕ್ಕೆಪುರುಷಾರ್ಥದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದಂದರೆ ಅದನ್ನು ಸಾಫ್ ಕ ಪ ಡಿ ಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಜಾಣತನ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪದೇ ಪದೇ ಚಿಂತಿಸುವವಸ್ತಿಗೆ ಕರೀರಾದಿ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಸತ್ತಿಯೂ ಕಡನೆಯಾಗುವುದರಿಂದ, ತಾನು ಅನುಭವಿಸಿ ಬಿಸುಟ್ಟಗಂಧಪುಷ್ಟಿದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಗೋರೆ ಹಾಗೆ, ಅವುಗಳ ವಿಯೋಗಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮನುಕಾರದುಃಖಾಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಈ ಅನಿತ್ಯ ಸುಪ್ರಕ್ಷೇಪಣ ಘಳಿಸಬೇಕಾಗಿ.

೭. ಅಶರಣಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ

ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಭವಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವ ಜೀವಸಿಗೆ ಅಯುಷ್ಯವು ಶೀರಿ ಅವನನ್ನು ಯಮನ್ನೋಯ್ಯವ-ಮರಣವು ಪ್ರಾಪ್ತ

ವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಶರ್ಕ—ರಕ್ಷಕರಾಗಲಾರರು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಹಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಪಕ್ಕಿಗೆ, ಆ ಹಡಗು ಒಡಿದು ಮುಳುಗಿಹೋದರೆ ಬೇರೆ ಅಶ್ರಯವಿಲ್ಲದಿರುವಂತೆ, ಭವನಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ದೇಹವೆಂಬ ಹಡಗನ್ನು ಅಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಆತ್ಮನನ್ನು ಅಯುಷ್ಯವು ತೀರಿ ಆ ದೇಹವು ಅಳಿದುಮೋಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಉಳಿಸಲಾರರು. ಅಯುಷ್ಯವಾಗೆಗಳಾದ ಭಟ್ಟರು ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಕಾವಲಿದ್ದರೂ ಅಯುಷ್ಯಕೆನುವು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಆವರು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆಯೇ ಯನುನು ರಾಜಾಧಿರಾಜನನ್ನೂ ಅಪರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಿಡುವನು. “ದೆಯೋಷ್ಟಿಲಿದನಾಡೊಡಾ ಪಡೆಯಿನೇಂ ವಾಪಾರಿಯಂ ಗೆಲ್ಲನೇ? ಕೆಡುಪಿಂದಂ ಜವನಂ ತೆರಳುವನೇ?” ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿತಿಂಥಾನಾಶಯುಳ್ಳ ಹಸಿದ ಮೃಗರಾಜನ ದವಡಿಯ ಹಲ್ಲಿಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಜಿಂಕೆಯ ಮರಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಯಾರಿಗೆ ಸಾಮಧ್ಯವಿದೆ? ಹಾಗೆಯೇ ಭವಗಹನದಲ್ಲಿ ಯಮನೆಂಬ ಮೃಗರಾಜನಿಗೆ ತುತ್ತಾದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಯಾರು ಕಾಪಾಡಬಲ್ಲರು? “ಇದು ಗಭರದಲ್ಲಿರುವ ತಿರು, ಇವನು ಬಾಲಕ, ಇವನು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಇವನು ಪರೋಪಕಾರಿ, ಈಕೆಯು ಅಬಲೆ” ಎಂಬ ಕರುಣವು ಯಾಗಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವ ಬಂಧುಗಳೂ ಮಣಿಮಂತ್ರೋಪಧಿಗಳೂ ಮೃತ್ಯುರಂಜ್ಯಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಾರವು. ದಿವದ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಎಣ್ಣೆಯು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ದಿವಜ್ಯೋತಿಯು ಅರಿಹೋಗುವಂತೆ ಅಯುಷ್ಯವು ತೀರಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣವಾಯುವು ಹಾರಿಹೋಗುವುದು. ಆಗ ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ತಡಿದು ನಿಲಿಸಲಾರರು. ನಾಕೇಂದ್ರ ನಾಕೇಂದ್ರ ನರೀಂದ್ರರೂ ಯಮಸಿಗೆ ತುತ್ತಾಗತಕ್ಕಿನರೆಂದ ಮೇಲೆ ಅಗ ಅವರಿಗೂ ಯಾರೂ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲವೆಂದಮೇಲೆ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾತೇನು? ಈ ಭವಷ್ಯಸನಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ನರಳುವ ಪ್ರಾಣಿಗರಕ್ಕೆ ಧರ್ಮವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಶರಣರಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಶರಣಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಭಾವಿಸುವವಿಗೆ ತನಗಾವುದೂ ಯಾರೂ ಅವಸಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ

ಯುಂಟಾಗಿ ಸಾಂಸಾರಿಕವಿನೆಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಮ್ಮತ್ವನು ತೊಲಗಿ ವಿಶರಾಗ ಸರ್ವಜ್ಞಪ್ರಣಿತವಾದ ಸಧ್ಫರುದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಾವಾದ ಆಸ್ಕ್ರೇಯಂಟಾಗುವುದು. ಅದು ಈ ಆನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯ ಭಾವನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ.

ಇ. ಸಂಸಾರಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ

ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಳಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಮುಳಿಗೇಳುವ ವಸ್ತುವಿನಂತೆ ಭವಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗವು ಸರಕ ತರ್ಕೆಕ್ಕಾ ಮನುವ್ಯದೇನ ಗತಿರೂಪವಾದ ಸುಳಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಮುಳಿಗೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಕರ್ಮವಿಪಾಕದಿಂದ ಸರಕಾದಿ ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಸಾರವೆಂದು ದೇಸರು. ಇದು ದ್ವಾರ್ವಸಂಸಾರ ವೈತ್ರೇಸಂಸಾರ ಕಾಲಸಂಸಾರ ಭವಸಂಸಾರ ಭಾವಸಂಸಾರಗಳೆಂದು ಇದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯಿತ್ತದೆ. ಬಹುಮಲಭಿಷಭಿಗಳಿಂದ ಸಂಪ್ರೇಪವಾಗಿ ಈ ಪಂಚಸಂಸಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಾದರೆ ಅನಾಧ್ಯಸಂಕೊಲಿದಿಂದ ಜೋವಾತ್ಮನು ಸಮಸ್ತ ಜಡ ಪರಮಾಣುಗಳನ್ನು ತರೀರಾದಿ ಕರ್ಮಾನಾಪದಿಂದ ಹಲವು ಸತ್ರ ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಾರ್ವಸಂಸಾರವೆಂದೂ ಲೋಕಮಧ್ಯದ ಎಂಟು ಪ್ರದೀಪಗಳಿಂದ ವೋದಲು ಮಾಡಿ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಪ್ರದೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಜನನ ಮರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ವೈತ್ರೇಸಂಸಾರವೆಂದೂ ಉತ್ಸರ್ವಿಣ್ಯವಸ್ತ್ರಣೀಕಲ್ಪ ಕಾಲದ ಪ್ರಥಮಸಮಯವನ್ನು ವೋದಲುಮಾಡಿ ಒಂದೊಂದು ಸಮಯ ಪ್ರಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಹಾನಿಕ್ರಮದಿಂದ ಜನನ ಮರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲಸಂಸಂಪನೆಂದೂ ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಸರ್ವಜಾನಾಧಾರ್ಯಯುವ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಯಗಳ ಸಂಪ್ರೇಯವ್ಯವ ಸತ್ರ ಆಯಾ ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಫನಾಧಾರ್ಯಯುವ್ಯಪರಿಮಿತಯಿಂದ ಜನನ ಮರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಒಂದೊಂದು ಸಮಯವ್ಯಾಧಿಕ್ರಮದಿಂದ ಆಯಾ ಗತಿಗಳ ಉಷ್ಣಪ್ರಾಯಯುವ್ಯಪರಿಮಿತಿಯ ವರೆಗೂ ಜನನ ಮರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಭವಸಂಸಾರವೆಂದೂ ಸಂಜ್ಞಾಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಮೀಥಾದ್ಯಪ್ರಷ್ಟಿ ಜೀವನು ಕರ್ಮಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಸಂಖ್ಯೆ ಲೋಕವರಿಮಿತವಾದ ಕಣಾಯಸಾಫಳಗಳೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯೆ ಲೋಕ

ಪರಿಮಿತವಾದ ಅನುಭಾಗ ಸಾಫ್ಟ್‌ನಗಳೂ ಆವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜ್ಯಸೆಂಬ್ಯಭಾಗ ಯೋಗಿಸಾಥಾನಗಳೂ ಉಳ್ಳ ಜಫ್ಸನ್‌ಸೈಫ್ ತಿಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈ ಪರಿವರ್ತನೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ಸಮ್ಮತ ಕರುವುದಕ್ಕೆ ತಿಬ್ಬಿತಿಯವರಿಗೆ ಕರುವಳಾನು ಭವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ರುವುದಕ್ಕೆ ಭಾವಂಸಂಸಾರವೆಂದೂ ಹೇಬರು. ಈ ವಂಚ ಸಂಸಾರಗಳನ್ನು ಜೀವಾತ್ಮನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಹೊಂದಿದ್ದುನೇ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಜತುಗರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ನರಕ ದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿವ ಜಿವನು “ಕಡಿವರ್ ಕೊಚ್ಚುವರಿವರ್” ಬಿಡಿವರ್ ಲೋಹವನೆ ಕರಿಗಿ ಪ್ರೌಧ್ಯರ್ ಬಾಯೋ | ಬಿಡದ ಮೂದಲಿಗೆ ಮುನ್ನಿನ ಸುದತಿಗಳಂ ತೋರಿ ತೋರಿ ಸರಕಾರಾವದೋಳ್” ಎನ್ನುವಂತೆ ನಾರೆಕಿಗಳಂದಲೂ ಭೂಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೂ ಉಂಟಾಗುವ ಬಹುಭಿಯಂಕರ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಿಯರ್ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವನಸ್ಪತಿ ಮೊದಲಾದ ಏಕೇಂದ್ರಿಯ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ ಶ್ರೀಂದ್ರಿಯ ಜತುರಿಂದ್ರಿಯ ವಂಚೇಂದ್ರಿಯಾನಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಿಸಿಲು ಗಾಳಿ ಮುಳ್ಳಿಗಳ ಬಾಧೀಯಾನ್ನೂ ಮೈತ್ರಿಪಾಸಾದಿ ನಾನಾಮಃಖಗಳನ್ನೂ ಒಲಿಸ್ತು ವೃಜಿಗಳ ಆಕ್ರಮಣ ದಿಂದುಂಟಾಗುವ ದುಃಖವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮನಸ್ಯಗತಯಲ್ಲಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ವಿವಿಧವ್ಯಾಧಿ ಇಷ್ಟವಿಯೋಗ ಮೊದಲಾದ ದುಃಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಸುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೇವಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಹನದೇವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೊರಗುತ್ತಾನೆ ಉತ್ತಮದೇವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಆಯುಷ್ಯವಸಾನದಲ್ಲಿ “ಈ ಸುಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಯೋಗಬೇಕಾಗುವುದಲ್ಲ !” ಎಂದು ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯಾಯದಿಂದ ಕುದಿಯತ್ತಾನೆ.

ಸಾಟಕದಲ್ಲಿ ವೇಷಧಾರಿಯು ನಾನಾವೇಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವಂತೆ ಜೀವಾತ್ಮನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾನಾರಾಹಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಹೋದರ ನಾಗಿಯೋ ಪ್ರತಿನಾಗಿಯೋ ವೈಕ್ರಣಾಗಿಯೋ ಹುಟ್ಟಿವುದೂ ಉಂಟು. ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಹೋದರಿ

ಯಾಗಿಯೋ ಪತ್ನಿಯಾಗಿಯೋ ಪ್ರತಿಯಾಗಿಯೋ ಹುಟ್ಟಿವುದೂ ಉಂಟು. ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಭೃತ್ಯ ನಾಗಿಯೂ ಭೃತ್ಯನಾಗಿದ್ದವನು ಯಜಮಾನನಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿವುದೂ ಉಂಟು. ಹೆಚ್ಚಿನು ಹೇಳಲಿ ? . ಸ್ತ್ರೀಸಂಯೋಗವನ್ನು ವಾಡಿದೊಡನೆಯೇ ಉಂಟು. ಅಕ್ಷಸ್ವಾತ್ರ ಮರಣವಾದರೆ ಆಗಲೇ ಆಕ್ಷಯ ಗಭಾರಕಯದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿತನಗೇ ತಾನು ಮಗನಾಗಲೂ ಬಹುದು ಇದು ಸಂಸಾರವೇಚಿತ್ರಣ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಸಾರವರಿಸ್ತಿಯನ್ನು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ಆದರಲ್ಲಿ ಪರಕ್ಕಿ—ಜೀರ್ಣಸೆಯಂಬಾಗಿ ಆ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ನಿತ್ಯಸುಖಭಾಗಿ ಯಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಪರನಾಗುವನು. ಇದು ಸಂಸಾರಾನುಪ್ರೇಕ್ಷಾಭಾವನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ.

ಉ. ಏಕತ್ವಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ

ಭವವರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಠದ ದುಃಖವಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನೂ ಪ್ರಣಿದ ಸುಖಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನೂ ತಾನೇಬ್ಬಿಸ್ತಿದೆ ಮತ್ತಾ ರೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಯುವಾಗಲೂ ಹುಟ್ಟಿವಾಗಲೂ ತಾನೇಬ್ಬಿಸ್ತಿದೆ ಇಲ್ಲನೇ. ತನ್ನ ವಾಧ್ಯಾಧಿ ಜರಾ ಮರಣಾದಿ ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೇಬ್ಬಿಸ್ತಿದೆ ಮತ್ತಾದೂ ಭಾಗಿಗಳಾಗಲಾರು. ನರಕಿಯರ್ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದುರಂತಮಃಖವನ್ನುಸುಭವಿಸುವವನೂ ಮನುಷ್ಯ ದೇವಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಃಖಸುಖಗಳನ್ನುಸುಭವಿಸುವವನೂ ತಾನೇಬ್ಬಿಸ್ತಿದೆ ಮತ್ತಾದೂ ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಗರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಆನೇಕ ಜಿವಗಳಿಗೆ ಬಾಧೀಯನ್ನುಂಟಿಮಾಡಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಗಳಿಸಿದ ಸೊತ್ತುಗಳೂ ಸಂಪತ್ತಿಯೂ ತಾನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮನೆಯೂ ಅಲ್ಲದ್ದೀ ಉಳಿದು ಕಂಡವರ ಪಾಠಾಗುವುವಲ್ಲಿದೆ ತನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲಾರವು. ತಾನು ದುಡಿಯಲು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ರಕಳತಾರಿ ಬಂಧುಗಳು ಪ್ರೀತಿಸುವರು. “ಪ್ರಾಲುವಿಡೊಷ್ಟುಲವುಂ ಹಗಲ್ಪಿರದಸಿದ್ದಾಯಮಂ ವೆತ್ತುಬಾ | ಕ್ಷುಲಿಯೋಳ್ಳಂದೆಡಿಗೆಯಿಲ್ಲಾ ನೆಲಿಯವರ್ ಸೋವಂತೆ ಪಾಳ್ಳಿಯೋಳಿ— | ದೋಽಲವಿಂ ಪ್ರಣಿಮನ್ ಮನಂ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಾ ದೇವಲೋ

ಕಕ್ಷೆ ಪ್ರೇ— ಗಲೊಡಂ ಸೋವರವಂಗೊ ಸೋವು? ತಮಗೇನೀ? ”
ತಾನು ಮದಿಯಿಳಾರದವನಾಗಿ ಬಿಡ್ಡಿ ರುವಾಗ ಕಸಕ್ಕೆಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಕಂಡ
ತೇಷ್ಪ್ರವಾಗಿ ಸತ್ತರೆ ಸಾಕೆಂದು ಬಯಸುವವರುಂಟು. ವಾಧ್ಯಕ್ಕೆವು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಪಾಟಿವವು ಕಡಮೆಯಾದಾಗ ಕೆವಿ ಕೇಳಿದೆ ಕಣ್ಣ
ಕಾಣದೆ ಪರದಾಡುವಾಗ ಕೊಲಿನ ಬಲದಿಂದ ನಡೆದು ಎಡಹುವಾಗ ಪ್ರತ್ಯ
ಕಳತ್ತಾದಿಗಳೂ ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ನಗುವುದುಂಟು. ಪತಿಯು ವೃದ್ಧನಾಗಿ
ಪತ್ತಿಯು ಯುವತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆನು? ತಾನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿ
ಸಿದೆ ಮನಸೆಯಲ್ಲಾದರೂ ತನ್ನ ಅನಸಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವು ತೊಲಗುವುದ
ಕ್ಕೆಂತ ನೇಡಲೇ “ಮನಸೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸಾಗಿಸಿರಿ” ಎಂದು ಹೇಳುವ ಬಂಧು
ಗಳಿಲ್ಲವೇ? ಮರದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಗಳಿರುವವರೆಗೆ ಪಕ್ಕಿಗಳು ಆದನ್ನು ಅಶ್ರಯಿಸಿ
ಬಳಿಕ ತೊಲಗುವನಂತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃಸಂಪತ್ತಿಗಳಿರುವವರೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯಮಿತ್ತಾದಿಗಳು
ಅಶ್ರಯಿಸಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಳಿಕ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮುಖವೆತ್ತಿ ಸೋದವರೂ ಉಂಟು.
ಮೈತುಂಬ ಮಧುವನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡಾಗ ಸೋಣಗಳ ಓಡಾಟಕ್ಕೆ ಕಡಮೆ
ಯಿಲ್ಲ. ಅದಿಲ್ಲದಾಗ ಓಡಾಟವಿಲ್ಲ. ಬಂಧುಗಳು ಸ್ತುತಾನಂದವರೆಗೆ ಬರುವರು.
ತಾನು ಗಳಿಸಿ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿವಸ್ತುಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುವು.
ಹುಟ್ಟಿದಂದಿಸಿಂದ ಎಡಿಯಿದೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲದ ದೇಹವೂ ಬಾದಿ
ಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದೆಂದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಾವುದು ತಾನೆ ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ
ಬರುವುದು? ತಾನು ಪೂರ್ವಭವದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪುಣ್ಯದ ಅಥವಾ ವಾವದ
ಗಂಟುಮೂರಿಯನ್ನು—ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಾನೆಂಬ್ಬನೇ ಹೊತ್ತು
ಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದನ್ನು ಲ್ಲಿ ತಿಂದು ತೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ಆ ಗಂಟು
ಮೂರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಾನೆಂಬ್ಬನೇ ಮುಂದಿನ ಉಂಗಿ—ಭವಾಂ
ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತಾನೆಂಬ್ಬನೇ ಉಂಬಾದು. ಧಮರ್ದ ಬುತ್ತಿಯಂತೆ
ಅಥಮರ್ದ ಬುತ್ತಿಯೂ ತನ್ನೊಡನೆ ಬರುವುದಾದರೂ ವಿವೇಕಿಯಾದ
ಮುವಬ್ಬವಾದ ಅತ್ಯನ್ನಿಗೆ ಧಮರ್ದದಂತೆ ಅಥಮರ್ದ ಬುತ್ತಿಯು ಅಭಿಭಾವಿತವಾದುದರಿಂದ ವಿವೇಕಿಯು ತನ್ನೊಡನೆ ಬರುವ ಧಮರ್ದವನ್ನು
ಗಳಿಸಬೇಕು.

ತು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಏಕತ್ವನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಭಾವಿಸುವವನಿಗೆ
ಅನಂತಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಂಧುಮತ್ತುರಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವೂ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ
ದೈತ್ಯಪೂ ದೂರವಾಗಿ ಅತ್ಯಾತ್ಮಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಾಲಿನಾಗಿರುವನು.
ಇದು ಏಕತ್ವನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಭಾವನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ.

ಃ. ಅನ್ಯತ್ವನುಪ್ರೇಮೆ

ಪರವಸ್ತ ತನ್ನದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮನುಕಾರ ಅಥವಾ ಮನವು
ವೆಂದೂ ಪರವಸ್ತವು ತಾನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಹಂಕಾರವೆಂದೂ ಹೇಳಬೇಕು.
ಅಹಂಕಾರ ಮನುಕಾರಗಳು, ಲೌಕಿಕ ಮೈವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅನಧಕಾರಿಗಳಾಗಿರು
ವಂತೆ, ಪಾರಲೌಕಿಕವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಅನಧಕಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ಲೌಕಿಕವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಪಸ್ತುವನ್ನು ಅದು ತನ್ನದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ
ಮತ್ತು ಬೇರೊಬ್ಬನ ಹೇಳಬ್ಬನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವನು ತಾನೇ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿ
ಅಧಿಕವ್ಯವಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ
ಗುರಿಯಾಗುವುದು ಎಲ್ಲಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಜೀವಾ
ತ್ಯಾಗ ಪರವಸ್ತಗಳಾದ ಹೈತ್ರಿವಾಸ್ತು ಧನಧಾನ್ಯಾದಿವರ್ದಾಧರಗಳು ತನ್ನ
ವೆಂದೂ ಜಡದೇವನೇ ತಾನೆಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವದರಿಂದ
ಬಹಿರಾತ್ಮನಾಗಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಭಿನ್ಬಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಜನ್ಮಜರಾ
ಮರಣದ್ವಾರಾ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮಿಕಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಜೀವಾತ್ಮೆಯಿಂದ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬೇರೆಯಾಗ
ದಿರುವ ಜಾಲಾನದರ್ಶನಾದಿ ಗುಣಗಳು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನವಲ್ಲದೆ
ಬೇರೆಯಾಗುವ ಹೈತ್ರಿವಾಸ್ತು ಧನಾದಿವಸ್ತುಗಳು ತನ್ನವಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕಣಾದ
ಜೀವಾತ್ಮನು ತಾನು ತಾನಲ್ಲದೆ ಅನಿತ್ಯವಾದ ದೇಹವು ತಾನಲ್ಲ. ಜೀವಾತ್ಮನು
ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಬೇರೆ; ದೇಹದ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಬೇರೆ—ಆತ್ಮನು ಇಂದ್ರಿಯರಹಿತನು;
ದೇಹವು ಇಂದ್ರಿಯಕ. ಅತ್ಯನು ಪವಿತ್ರನು; ದೇಹವು ಅವವಿತ್ರ. ಅತ್ಯನು
ಚೈತನ್ಯನು; ದೇಹವು ಜಡ. ಅತ್ಯನು ಸಿಕ್ಕನು; ದೇಹವು ಅನಿತ್ಯ. ಅತ್ಯನು
ಅದ್ವಾತರಹಿತನು; ದೇಹವು ಅದ್ವಾತಸಹಿತವಾದುದು. ಅತ್ಯನು ಒಬ್ಬನು;
ಅವನಿಗೆ ದೇಹಗಳು ಅನೇಕ. ಹಾಲು ಸೀರಿನಂತೆ ಬೆರಿದಿರುವ ಶರೀರದಿಂದಲೇ

ಅತ್ಯಾನು ಹೀಗೆ ಬೇರೆಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಇತರ ಬಾಹ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನ್ಯತಾನುಪ್ರೇಕ್ಷಿಯನ್ನು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ತರೀಕಾದಿ ಬಾಹ್ಯಪಸ್ತಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿಯಂಟಾಗಿ ಸ್ವಾಧಿನವಾಗಿರುವ ಅತಿಂದಿಯ ನಿತ್ಯಸುಖಿದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಉದ್ದೃಕ್ತನಾಗುವನು. ಇದು ಅನ್ಯತಾನುಪ್ರೇಕ್ಷಾ ಭಾವನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ.

೨. ಅರ್ಥಜಿತಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ

ಈ ದೇಹವು ಅತ್ಯಂತ ಅಶುಚಿಯಾದ ವಸ್ತು. ಇದು ಸ್ವಿತ್ ಪುರುಷರ ಶ್ಲಷ್ಟೆಗಳಿಂದಂಟಾದುದು. ಅಶುಚಿಪಸ್ತಗಳಿಂದ ಬೇಕೆಂದು. ಇದು ಮುಲ ಮೂತ್ರ ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ಮುಜ್ಜ್ವಲೆ ಮೊದಲಾದ ಅಶುಚಿಪಸ್ತಗಳ ನೇತೆ ವೀಡು. ಕರ್ಮವೆಂಬ ಶಿಲ್ಪಿಯ ನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಬಹುಷಾಹ್ಯ ಕ್ಷಾವಾದ ತ್ವಕ್ಕೆನ ಹೊದಿಕೆಯಿಂದ ಇದು ಹೊರಗೆ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ತೋರುವುದು. ಮುಲ ಮೂತ್ರ ರಕ್ತ ಮಾಂಸಾದಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮುಡಿಕೆಯ ಬಾಯಿಕಟ್ಟಿ ಹೊರಗೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗಿದೆ ಈ ದೇಹ. ಆ ಮುಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೋರಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಗಂಧಲೀಪನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಶುಚಿಯಾಗಲಾರದೋ ಹಾಗೆ ಈ ದೇಹವೂ ಸ್ವಾನಾನುಲೀಪನಾದಿಗಳಿಂದ ಶುಚಿಯಾಗಲಾರದು. ಅಷ್ಟೇಕೆ? ಗಂಧ ಪುಷ್ಟಿ ಮೊದಲಾದ ಶುಚಿಪದಾರ್ಥಗಳು ಕೂಡ ಈ ದೇಹದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅಶುಚಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ದೇಹದೊಳಗಿನ ಭಾಗವು ಹೊರಗೂ ಹೊರಗಿನ ಭಾಗವು ಒಳಗೂ ಇರುವುದಾದರೆ ಇದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಮಾತಂತರಿಲಿ—ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ ಅಸಂಘರ್ಷಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಪಸ್ತಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವುದು ತಾನೆ ಶುಚಿಯಾದುದು? ಅದರೂ ಮಾನವನು “ನಾನು ಸುಂದರನು” ಎಂದು ಅಹಂಕಾರ ಪಡುವನು. ಎಲ್ಲೆ ಅತ್ಯನೇ! ಇಂತಹ ಅಶುಚಿ—ಅಶುಢ್ಢವಾದ ದೇಹಗೇಹದಲ್ಲಿ ಶುಢ್ಢಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ನೀನು ನಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನೆ. ಅಶುಚಿಪಸ್ತವಾದ ಗೊಬ್ಬರ

ವಸ್ತು ಗಡದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಉತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿನೇತಿಯಂತೆ ಈ ಅಶುಚಿದೇಹವನ್ನು ವೃತನಿಯಮಾದಿ ಧಾರ್ಮಿಕಕಾರ್ಯಗಳಗೂ ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷಾಭಾವನೆಗೂ ತಪಸ್ಸಿಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಇರಿಂದ ಅತ್ಯಕಲ್ಪಣವೆಂಬ ಉತ್ತಮ ಮಧುರ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯೋಜನಿಸಿಲಂಬಾಗು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಶುಚಿತಾನುಪ್ರೇಕ್ಷಿಯನ್ನು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ದೇಹಾಭಿಮಾನವು ಬಿಟ್ಟಿ ಹೊಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿಯಂಟಾಗುವುದು. ವಿರಕ್ತಿನಾದವನು ಭವಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಲಂಬಾಗುವನು. ಇದು ಅಶುಚಿತಾನುಪ್ರೇಕ್ಷಾಭಾವನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ.

೩. ಅಸ್ರವಾಸನಪ್ರೇಕ್ಷೆ

ನದಿಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಜೀವಾತ್ಮಪ್ರದೇಹಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಡಕರ್ಮವರಮಾಳುಸಮಾಹವು ಬರುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಸ್ರವನೆಂದು ಹೇಽರು. ಅದಕ್ಕೆ “ಕಾಯವಾಟ್ಯನೇಕರ್ಮ ಯೋಗಿಗಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕಾಯವ್ಯಾಪಾರ ವಾಗ್ನಾಂಶಾರ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರ ದೂಪವಾದ ಮೂರು ಯೋಗಿಗಳು ದ್ವಾರಗಳು ಅಥವಾ ದಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ತಿಂಬಿಭಾವ ಮಂದಭಾವಜ್ಞಾತಭಾವ ಅಜ್ಞಾತಭಾವಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಶುಭಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಾಸ್ರವನ್ನು ಅಶುಭಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಪಾಪಕರ್ಮಾಸ್ರವನ್ನು ಅಗುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಅಸ್ರವಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರಿಯ ಕಣಾಯ ಅವೃತ ಶ್ರಯಿಗಳೂ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸ್ವರ್ಥನ ರಸನಾ ಫಾಲಾಜಿಕ್ಕುಂ ಶೈಲ್ಪೀತ್ರಗಳಿಂಬ ಬದುಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಶುಭಾಶಾಭಿವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಶುಭಾಶಂಕರ್ಗಳ ಅಸ್ರವಾಗುವುದು. “ಕಷತಿ ಹಿನಸ್ತ್ರಾತ್ಮಾನಂ ಕುಗತಿಪ್ರಾಪಣಾದಿತಿ ಕವಾಯಿಸ್ತೋಧಾದಿವರಿಣಾಮುಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಅತ್ಯನ್ನನ್ನು ದುರ್ಗತಿಗೊಯ್ದು ಹಿಂಸೆ ಪಡಿಸುವ ಕ್ಷೋಧಾದಿಭಾವಗಳಿಗೆ ಕವಾಯವೆಂದು ಹೇಽರು. ಹಿಂಸಾ ಅನ್ಯತಾರ್ಥಾಯ ಅಬ್ರಹಂಚಯ ಪರಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಅವೃತಗಳಿಂದು ಹೇಽರು. ಈ ಕವಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಅವೃತಗಳಿಂದಲೂ ಪಾಪಕರ್ಮಾಸ್ರವ

వాగున్నదు. సమ్మతప్రమాణాలు మోదలాడ క్రియేగళు ఇష్టతేదు విధవాగిరుత్తనే. శుభక్రియేగళింద పుణ్యస్వవు ఆకుభక్రియేగళింద పాపాస్రవున్న ఆగున్నదు. ఈ ప్రకారవాగి ఆస్రవవాద కముగళు, భుంజిసిద ఆహారవు రక్త మాంస మజ్జు ది రూపవాగి పరిణమిసువంతి, జ్ఞానావరణ దశనావరణాది రూపవాగి పరిణమిసుత్తనే. సముద్రదల్లి నడియున హడిగి రంధ్రగళింద సీరు తుంబి ఆదు ముఖుగువంతి, భవసాగరదల్లి పరిభ్రమిసువ జివాత్మసిగి మనోవాక్షాయివ్యాపారమాలకవాగి కమాస్రవవాగి ఆదు అవనన్ను దుగ్ధతిగళిగి తథి, విధిధుఃఖగస్తన్నంటుమాడున్నదు.

ఈ రీతియాగి ఆస్రవానుప్రేశేయన్ను భావిసున్నదరింద, అముయు తన్న ముఖమన్న ఒళ్ళక్కే ఎల్లిచోళ్ళువంతి, జివాత్మసు ఆ ఆస్రవక్కే శారణగళాద యోగిగళమ్మ ఇంద్రియాదిగళస్తులువసంహరిసి క్షూమాదిగుణగళల్లి ఆసక్తియుళ్ళనాగుత్తానే. ఇదు ఆస్రవానుప్రేశేయ ప్రయోజనము.

ల. సంవరానుప్రేషే

కమాస్రవవనన్ను తడియున్నదక్కే సంవరమెదు హిసరు. మనోగుస్తి, వాగుస్తి, శాయిగుస్తి—తీగుస్తిగళు; ఈయాఫసమితి, భాషాసమితి, పణకొసమితి, ఆదానిప్రేశకాసమితి, ఉత్సుగ్ఫసమితి—పంచసమితిగళు; ఉత్తమక్షూమా, ఉత్తమమాదమ, ఉత్తమాజమ, ఉత్తమశోచే, ఉత్తమసత్య, ఉత్తమసంయు, ఉత్తమతప, ఉత్తమత్యాగ, ఉత్తమాశంచన్య, ఉత్తమభ్రంచయ — దకథముగళు; ద్వుదలానుప్రేశేగళు; హైతో, పివాసా, తీత, ఉష్ణ, దంకమక్క, నాగ్స్తి, అరతి, స్త్రీ, జయార్, నిషద్య, కయ్య, ఆచ్ఛోశ, వధ, యాజనా, ఆలాభ, రోగ, కృణస్తు, మల, సక్కురపురస్తుర, ప్రజ్ఞ, ఆజ్ఞాన, ఆదశన

—ద్వ్యావింకతిసరోషకగళు ఈ ఇ+శ+గి+గి+గి+త్త+త్త సాధనగళింద కమాస్రవద సంవరె—తడియున్నదు. సంసారక్కే కారణవాద మనోవాక్షాయివ్యాపారగళింద తప్పిసి ఆత్మనన్ను రక్షిసున్నదక్కే గుస్తియొదూ పెరప్రత్యే పీడాపరికారేచ్ఛియీద గమనాదిగళల్లి ఎళ్ళిరీకియాగిరున్నదక్కే సమితియొదూ ఆత్మనన్ను ఇష్టవాద స్తానదల్లి ధరిసిరున్నదక్కే ధర్మవేందూ కరీరాదిగళ స్వభావమన్ను చింతిసున్నదక్కే ఆనప్పేశేయిందూ క్షూమాదిబాధిగళన్ను జయిసున్నదక్కే పరిషకజయవేందూ హిసరు. దొడ్డ కడలినల్లి నడియున హడిగి సీరు తుంబువ రంధ్రగళన్ను ముచ్చిదరి ఆదు సుగమవాగి నావికన ఆభిష్టస్తానవనన్ను హొందువంతి, ఆత్మప్రదేశక్కే కముగళు ఆస్రవవాగువ మేలి హేళ్లుట్టి మనోవాక్షాయియోగ ఇంద్రియ కషాయ అవ్యత క్రియారూపవాద ద్వ్యావాగస్తన్ను ఈ గుప్తాయిది సాధనగళింద ముచ్చిదరి ఆత్మను తనగభిష్టవాద మోక్షస్తునవనన్ను సుగమవాగి హొందువను.

ఈ రీతియాగి సంవరానుప్రేశేయన్ను భావిసున్నదరింద అదరల్లి ఆసక్తియుంటాగి నూనెనను ఆ సంవరసాధనసంయోజనదల్లి ఉధ్యుక్తసాగున్నదు. ఇదు సంవరానుప్రేశేయ ప్రయోజనము.

ఎ. నిజచరానుప్రేషే

విషద లోగు మంత్రబలదింద ఆధవా ఛైవధబలదింద కడమేయాదరి ఆదు హేగే కడకన్ను మాడలారదో హాగి తప్పోవిలీవిడింద కమాద శక్తియు కడమేయాగి స్వల్పస్వల్పవాగి నాశవాగున్నదక్కే “ఏకదేశసంమైయులక్ష్మా నిజచరా” ఎందు హేళిరువంతి నిజచరియొందు హిసరు. ఆదు సమివాక్సిజచరియొదూ అవివాక్సిజచరియొందూ ఎరడు విధవాగిరుత్తదీ. కమాద సముయావధియు ప్రతియాద బలిక ఘలవన్ను కొట్టు తానాగి—ఆబుద్దిప్రోవచవాగి నిజచరియాగు

ವುದಕ್ಕೆ ಸಮಾಕ್ಷಿಜರೆಯೆಂದೂ ಆ ಅವಧಿಯು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆಂತೆ ನೊಡಲು ತಪ್ಪೋನಿಲೀಪಡಿಂದ ಸಿರ್ಫರೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಿಭಾಕ್ಷಿಜರೆಯೆಂದೂ ಹೇಬರು. ತಪಸ್ಸು ಸಂಪರಕಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅದು ಬಾಹ್ಯತಪಸ್ಸೆಂದೂ ಆಭ್ಯಂತರ ತಪಸ್ಸೆಂದೂ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಹ್ಯತಪಸ್ಸು ಅನಶನ, ಅವನೋದಯರು, ವೃತ್ತಿಪರಿಸಂಖ್ಯಾನ, ರಸಪರಾಶ್ಯಗ, ವಿವಿಕ್ತಕರ್ಯಾಸನ, ಕಾಯುಕ್ಕೆ ಶಿಗಕೆಂದು ಆರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವುದು. ಆಹಾರತಾಂತ್ರಿಕಕ್ಕೆ ಅನಶನತಪಸೆಂದೂ ಹೊಟ್ಟಿಮಂಬ ಉಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವನೋದಯತಪಸೆಂದೂ ಇಂತಿಪ್ಪ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರವು ಸ್ಥಿತಿದರೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪನನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವೃತ್ತಿಪರಿಸಂಖ್ಯಾನತಪಸೆಂದೂ ಹೀರಿಸ್ತುಕಾದಿ ರಸಪಸ್ತಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ರಸಪರಿತಾಂತರಪಸೆಂದೂ ವಿಚನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ—ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಮಲಗುವುದಕ್ಕೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ವಿವಿಕ್ತಕರ್ಯಾಸನತಪಸೆಂದೂ ಚೆಲೆ ಮಳೆ ಬಿಸಿಲಿಗಳಿಗೆ ದೀಹವನ್ನೊಂದಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಯುಕ್ಕೆತತಪಸೆಂದೂ ಹೇಬರು. ಆಭ್ಯಂತರತಪಸ್ಸು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ವಿನಯಪ್ರಯಾವೃತ್ತತ್ವ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ವೃತ್ತಿಗ್ರಂಥಾನಗಕೆಂದು ಆರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅರೂಧವಿರುಧಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತತಪಸೆಂದೂ ಜ್ಞಾನದರ್ಶನ ಚಾರಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಜ್ಞರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮುತ್ತಿಗೆ ವಿನಯತಪಸೆಂದೂ ಅಚಾಯರು ಮೊದಲಾದವರ ಸೇವೆಗೆ ಸೈಯಾವೃತ್ತೀತಪಸೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯತಪಸೆಂದೂ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರಪರಿಗ್ರಹತಾಂತರಕ್ಕೆ ವೃತ್ತಿಗ್ರಂಥತಪಸೆಂದೂ ಧ್ಯಾನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಮನೋವ್ಯಾವಾರವು ಏಕಾಗ್ರವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಧ್ಯಾನತಪಸೆಂದೂ ಹೇಬರು. ಬೆಂಕಿಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬಂಗಾರವು ಶುದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಸಮೃದ್ಧಶರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರರೂಪ ರಕ್ತತ್ಯಪೂರ್ವಕವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕರ್ಮವು ಸಿರ್ಫರೆಯಾಗುವುದು ನೂತನಕರ್ಮಗಳು ಆಸ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಸಂಪರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ—ತಡಿದು ಪುರಾತನಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಿರ್ಫರೆಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅತ್ಯನ್ತ ಕೊನೆಗೆ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಿರ್ಫರಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ಕರ್ಮಸಿರ್ಫರೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತಿಯೂ ಸ್ವಯತ್ವವೂ ಉಂಟಾಗುವುವು. ಇದು ಸಿರ್ಫರಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯ ಸ್ವಯಂಚಾರನ.

೧೦. ಲೋಕಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ

ಮೇರೆಯಿಂದ ಗಗನದ ನಟ್ಟಿನಡುವಿನಲ್ಲಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಸೊಂಟದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮನುಷ್ಯನ ಆಶಾರದಂತೆ, ಲೋಕವು ಘನೋದಧಿ ಘನೋನೀಲ ತನುವಾತಗೇಂಬ ಮೂರು ಗಾಳಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿ, ಜೀವ, ಪುದ್ದಲ, ಧರ್ಮ, ಅಥಮರ್, ಲೋಕಾಕಾಶ, ಕಾಲಗಳಂಬ ಅರು ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬುದಂದಿಂದ ತುದಿಯವರಿಗೆ ಹಿನಾಲ್ಯ, ರಚ್ಚ ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ ಅಧ್ಯೋಲೋಕ ಮಧ್ಯಲೋಕ ಉಧರ್ವಲೋಕಗಳಿಂಬ ಮೂರು ಭಾಗಗಳ್ಯಾದಾಗಿಯೂ ತಳದಲ್ಲಿ ಏಳು ರಚ್ಚ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಚ್ಚ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪ—ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿದು ರಚ್ಚ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಚ್ಚ ಪಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಬುದಂದಿಂದ ತುದಿಯ ವರಿಗೆ ಹಿನಾಲ್ಯ ರಚ್ಚ ಎತ್ತರವೂ ಒಂದು ರಚ್ಚ ಪಿಸ್ತಾರವೂ ಉಳ್ಳ ತ್ರಿಸ್ತಾಂತಿಯಿಂಬ ಭಾಗವಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲೇ ದ್ವಿಂದ್ರಿಯಾದಿ ಪಂಚೀಂದ್ರಿಯವರಿಗೆ ತ್ರಿಸ್ತಿವರ್ಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ. ಈ ಮಧ್ಯಲೋಕದ ಕೆಳಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರತ್ನಪ್ರಭಾ, ಶರ್ವರಾಪ್ರಭಾ, ವಾಲುಕಪ್ರಭಾ, ಪಂಕಪ್ರಭಾ, ಧೂಮಪ್ರಭಾ, ತಮಃಪ್ರಭಾ, ಮಹಾತಮಃಪ್ರಭಾಗಳಿಂಬ ಏಳು ನರಕ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶೀತವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೇಯ ನರಕದಿಂದ ಐದನೇಯ ನರಕದ ಮೂರನೇಯ ಭಾಗದ ವರಿಗೆ ಅತ್ಯಾಷಣ್ಣವೂ ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ನರಕ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶೀತವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಒನೆಯ ನರಕದಿಂದ ಇನೆಯ ನರಕದ ವರಿಗೆ ನಾರಕಜಿವಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧, ೨, ೩೦, ೧೯, ೨೨, ೨೩ ಸಾಗಿರೋವನು ಪರಮಾಯವೃತ್ತಿರುವುದು. ವಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಜಿವಗಳು ಆ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ವಿವಿಧದುಃಖಗಳನ್ನು ನುಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಧ್ಯಲೋಕವು ತಟ್ಟಿಯಂತೆ ಚಪ್ಪಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ನಟ್ಟಿನಡು ವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವೂ ಅದನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಮಹಾಲವಣಸಮುದ್ರವೂ ಅದನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಧಾತಕೀ ಖಂಡ—ದ್ವಿಪವೂ ಅದನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಶಾಶೋರಕಸಮುದ್ರವೂ ಅದನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಪುನ್ಮಾರಾಧದ್ವಿಪವೂ ಅದನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಪುನ್ಮಾರಾಧ ಸಮುದ್ರವೂ ಹಿಗೆ ಲೋಕಾಂತದವರಿಗೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದ್ವಿಪ ಸಮುದ್ರಗಳು ಬಳಸಿವೆ. ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ನಟ್ಟಿನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾಯೇರುವರ್ವತವೂ ಅದರ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿದೇಹಕ್ಕೇತ್ರಗಳೂ ದಕ್ಷಿಣತ್ವರಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಭರತೀರಾವತಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಿಮವನ್ಯಹಾರಿಮನಸ್ಸಿವಧ್ನಿಲರುಕ್ಕಿಂತಿರಿಗಳಿಂಬ ಕುಲವರ್ವತಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಯೇರುವರ್ವತ ಹೊದಲಾದನ್ನ ಧಾತಕೀ ಖಂಡ ಪುನ್ಮಾರಾಧದ್ವಿಪಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಗುಣವಾಗಿವೆ. ಪುನ್ಮಾರಾಧದ್ವಿಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನುಹೋತ್ತರವೇಂಬ ವರ್ವತವು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರ ಆಚೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ಉತ್ಕೃತಿಯಿಲ್ಲ. ಇ ಪೂರ್ವವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಗಳಿಗೆ ಅಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷಿತಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಇ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಆ ಇಂ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಇ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ಇ ಹಿಂದಿಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ (೧೧೦) ಕರ್ಮಭೂಮಿಗಳಿಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಕರ್ಮಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಯೋಗ್ಯಮನುಷ್ಯರೇ ತಪಸ್ಸು ಹೊದಲಾದ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಬಲ್ಲರು.

ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಭವನವಾಸಿ ವ್ಯಂತರಿಕ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟ ಕಲ್ಯಾಂಸಿಗಳಿಂದು ನಾಲ್ಕು ಭೇದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಭವನವಾಸಿದೇವತೆಗಳು ವ್ರಥಮನರಕದ ಮೇಲ್ಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಖರಭಾಗ ಪಂಕಭಾಗಗಳಿಂಬ ಪಾತಾಳ—ಭೂಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಭವನಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಂತರಿಕದೇವತೆಗಳು ದ್ವಿಪ ಸಮುದ್ರ ಗಿರಿ ಗುಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಯೋತಿಂದೇವತೆಗಳು ಈ ಮಧ್ಯಲೋಕದ ೧೩೦ ಮಹಾಯೋಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಗಾಂ ಮಹಾಯೋಜನಗಳ ವರೆಗೂ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಲೋಕದ ಕೊನೆ

ಯವರೆಗೂ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಸಂಖ್ಯಾಜ್ಯೋತಿ ದೇವತೆಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮಂಬ್ಯಾಭೇದಗಳು ಇ—ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಗ್ರಹ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಪ್ರಕ್ರಿಣಕತಾರಕೆ.

ಈ ಮಧ್ಯಲೋಕದಿಂದ ೧೯೦೪೦ ಮಹಾಯೋಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸೌಧನು, ಈಶಾನ, ಸನತ್ಸುಮಾರ, ಮಾಹೇಂದ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮರ, ಲಾಂತನ, ಶಾಪಿಷ್ಟ, ರುಕ್ಷ, ಮಹಾತುಕ್, ಶತಾರ, ಸಹಸ್ರಾರ, ಅನತ, ಪ್ರಾಣತ, ಆರಣ, ಅಚ್ಯುತಗಳಿಂಬ ಹದಿನಾರು ಸ್ವರ್ಗಗಳು ಎರಡೆರಡು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಎಂಟು ಜೊತೆಗಳು ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾರು ಮಾರು ಒಂದೊಂದು ಸಾಲಾಗಿ ಅಧೋಗ್ರಹಿನೇಯಕ ಮಧ್ಯಗ್ರಹನೇಯಕ ಉಧ್ವರಗ್ರಹನೇಯಕಗಳಿಂಬ ನವಗ್ರಹನೇಯಕ ವಿಮಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅನುದಿಕಿವಿಮಾನಗಳು ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟು ವಿಮಾನಗಳೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಂದು ವಿಮಾನವೂ ಸೇರಿ ಒಂಬತ್ತು ವಿಮಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯ ಪ್ರೇಜಯಂತ ಜಯಂತ ಅಪರಾಜಿತಗಳಿಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಮಾನಗಳೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಾಧಾರಣಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ವಿಮಾನವೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಪಂಚಾನ್ತರವಿಮಾನಗಳಿಂದು ಹೆಸರು. ಈ ವಿಮಾನಗಳೇಲ್ಲ ಅಕೃತ್ಯಿವಾಗಳು ಅನಾದಿನಿಧನಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರವಾದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಮಾನವೂ ಬಹುದೊಡ್ಡದ್ದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಲಿಟ್ಟ ಹದಿನಾರು ಸ್ವರ್ಗ—ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗರೋಪವುಕಾಲ ಅಯುಷ್ಯಪರಿಮಿತಯುಳ್ಳ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ದೇವಸುಖವನ್ನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಹಮಿಂದ್ರರೆಂದು ಹೆಸರು. ಆ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳಿಲ್ಲರೂ ಸಮಾನಸ್ವಂಧರು. ಎರಡು ಸಾಗರೋಪಮಾರ್ಗ ಅಯುಷ್ಯದಿಂದ ಮೇಲಿ ಮೇಲಿನ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗಿ ಸರಾಧಾರಣಸಿದ್ಧಿವಿಮಾನದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಇ—ಸಾಗರೋಪಮಾರ್ಗ ಅಯುಷ್ಯ ವಿರುವುದು.

ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿವಿಮಾನದಿಂದ ಇ ಯೋಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ತಪ್ಪಾಗ್ನಿರವೆಂಬ ಮುಕ್ತಿಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡುವರೆ ದ್ವಿಪ—ಮನುಷ್ಯಪೈತ್ರದಪ್ಪ—ಉಂಟು ಲಕ್ಷ್ಯಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವೂ ರುಭ್ರಸೂಭತ್ರಾರೂಪೂ ಆದ ಸಿದ್ಧಾಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಕಲಕರ್ಮವನುಲಕಲಂಕ ವಿಮುಕ್ತರಾದ ಶುದ್ಧಾತ್ಮರು—ಸರವಾತ್ಮರು ಆನಂತರಾಲ ಅನುಪಮ ನಿತ್ಯ ನಿಮರ್ಗಳ್ಳಾನಾನಂದಸುಖವನುಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಲೋಕಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವಿಶುದ್ಧಿಯೂ ಪರಮೋತ್ತಮಸಾಧಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಶೀಲನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಇದು ಲೋಕಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಭಾವನೆಯು ಪ್ರಯೋಜನ.

೧೧. ಚೋಧಿದುರ್ಭಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ

ಸಮೃದ್ಧಿಗಳನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರ ಹೊದಲಾದ ಅತ್ಯಂತಭಾವದ ತಿಳಿವಳ ಕೆಗೆ ಚೋಧಿಯಿಂದು ಹೆಸರು. ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟಾವೃತ್ತಿ ಜನನ ಮರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಿಗೋಡಿ ಯಲಬ್ಧಿಪರ್ಯಾಪ್ತಕಜಿವವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅಂತಹ ಜೀವದ ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಕರೀರದಲ್ಲಿಯೂ ಆನಂತರಜಿವಗಳಿರುತ್ತವೆಂದೂ ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತಲೋಕವೂ ನಿಬಿಡವಾಗಿ ಆ ಸಾಧಾರ ಜೀವಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆಂದೂ ಪರವಾಗನುವು ಹೇಳಿತ್ತದೆ. ಆ ಅತಿದುಃಖವನು ಅವಸ್ಥೆಯ ತಪ್ಪಿ ಜೀವಾತ್ಮನು ದ್ವಿಂದ್ರಿಯಾದಿ ತ್ರಿಸರ್ವಾಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ಮರಣ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹೋದ ವಜ್ರದ ಹರಳನಂತೆ, ಬಹು ದುರ್ಭಾಗಿರುವುದು. ತ್ರಿಸರ್ವಾಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಂದ್ರಿಯ ಶ್ರೀಂದ್ರಿಯ ಚತುರಂದ್ರಿಯ ಅಸಂಜ್ಞೆ ಪಂಚೆಂದ್ರಿಯಜೀವಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ತಪ್ಪಿ ಸಂಜ್ಞೆಪಂಚೆಂದ್ರಿಯಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ಗುಣಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂತೆ ದುರ್ಭಾಗಿರುವುದು. ಆ ಸಂಜ್ಞೆಪಂಚೆಂದ್ರಿಯಜೀವಗಳಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಮೌದಳಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿರುವುದು

ರಿಂದ ಆ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ತಪ್ಪಿ ಮನುಷ್ಯಪರ್ವತಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು, ನಾಲ್ಕು ದಾರಿಗಳು ಸೇರುವಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಕ್ತರೂಪಿಯಂತೆ ದುರ್ಭಾಗಿರುವುದು. ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಪ್ರವಾದರೂ ಭೋಗಿಲಂಪಟಿನಾಗಿ ದುರಾಚಾರ ಹಿಂಸಾಸಕ್ತ ವಂಚನ ಹೊದಲಾದುವರ್ಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತೆ ಅದು ದೊರೆಯುವುದು, ಸುಷ್ಟಿ ಮರದ ಬೂದಿಯ ಅಣಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಮರದ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ, ದುರ್ಭಾಗಿರುವುದು. ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯಕ್ಕೆ ವನ್ನು ಹೊಂದಿದೂ ಕರ್ಮಭೂಮಿಸಂಬಂಧವಾದ ಒಕ್ಕೆಯ ದೇವತ್ವ ದೊರೆಯುವುದು. ಈದು ಕಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನದಂತೆ ದುರ್ಭಾಗಿರುವುದು. ಒಕ್ಕೆಯ ದೇವತ್ವ ದೊರೆತರೂ ಸತ್ಯಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮನೆತ್ತುವುದು ಬಹುದುರ್ಭಾಗಿರುವುದು. ಸತ್ಯಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶೀಲವಿನಯಾಚಾರಗಳು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಸತ್ಯಲಸಂಪತ್ತಿಯಿದ್ದರೂ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ಇಂದಿಯಪ್ರಾಣತೆ ಬಲ ರೂಪ ದೊಗೆವಿಳ್ಳಿದಿರುವಿಕೆ ಹೊದಲಾದುವು ಉತ್ತರೀಕ್ಷಿತರ ದುರ್ಭಾಗಳು. ಇವೆಲ್ಲ ದೊರೆತರೂ ಸದ್ಗಮನ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ, ಕಳ್ಳಿಲ್ಲದ ಮುಖದಂತೆ, ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮನ್ನ ವ್ಯಧ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಹುಕ್ಷಿದಿಂದ ದೊರೆಯತ್ಕ ಸದ್ಗುರ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ವಿಷಯಸುಖಲಂಪಟಿನಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮರಿತರೆ, ಬೂದಿಗೋಷ್ಠರ ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ಸುದುವಂತೆ, ಅದನ್ನು ನಿಷ್ಫಲಮಾಡುವನು. ಇಂದಿಯಾವಿಷಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿಯಾಳ್ಳವಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ದೊರೆತರೂ ತನೋಭಾವನೆ ಧರ್ಮಪ್ರಭಾವನೆ ಸುಖಮರಣ ಹೊದಲಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಸಮಾಧಿಯು ದೊರೆಯುವುದಂತು ಬಹುಕ್ಷಿ. ಆದು ದೊರೆತರೆ ಚೋಧಿಲಾಭವು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವುದು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಚೋಧಿದುರ್ಭಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಚೋಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತಿಯಂಟಾಗಿ ಆದನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಇದು ಚೋಧಿದುರ್ಭಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ.

೧೨ ಧರ್ಮಸಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಮಾನುಪೇಕ್ಷೆ

ಜಿನೆಶ್ವರರಿಂದ ಧರ್ಮವು ಜೆನಾಗ್ನಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಚಿಂತಿ ಸುವುದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಸಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಮಾನುಪೇಕ್ಷೆಯೆಂದು ಹೇಶರು. ಸಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಮಕ ವೆಂದರೆ ಜೆನಾಗ್ನಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಿಕೆಯೆಂದರ್ಥ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಖ ಜನರು ಪ್ರಾಣೇಬಲಿ ಸಹಗಮನ ಮೊದಲಾದ ಅಧರ್ಮವನ್ನೂ ಧರ್ಮವನಾಗ್ನಿ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಶಬ್ದಸಾಧ್ಯತ್ವದಿಂದ ಅಧರ್ಮವು ಧರ್ಮವಾಗಲಾರದು. ಅಮೃತವೆಂದು ವಸ್ತ್ರನಾಭಿಯಂಬ ವಿಷಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಸರಿದೆ. ಅದರೆ ಅದು ಆಮೃತದಂತೆ ಹಿತಕಾರಿಯಾದಿತೇ? ಹಮುದಿನ ಹಾಲಿನಂತೆ ಕಳ್ಳಿಯ ಹಾಲು ಬೆಳ್ಗಿದ್ದ ನೂತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇವಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದೇ? ಅದುದರಿಂದ ನಿವೇಶಿಗಳು ಧರ್ಮಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೀರು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಭಜಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮವು ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಮ್ಮಗ್ರಹನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತರೂಪವಾದ ರತ್ನತ್ರಯವೂ ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿ ಉತ್ತಮಕ್ಕಾನೆ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಸಮೂಹವೂ ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿರಕ್ಷಣೆಯೂ ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಸ್ತುಸಿನ ಸ್ವಭಾವವೂ ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮೋ ವತ್ತಿಸಹಾರ್ವೋ ಬಹುದಿಭಾರ್ವೋ ಹಿ ದಸವಿಹೋ ಧರ್ಮೋ ||
ರಯಜತ್ಯಯಂ ಚ ಧರ್ಮೋ ಜೀವಾಣಂ ರಕ್ತಣಂ ಹಿ ವರಧರ್ಮೋ ||

ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಧರ್ಮಭೀದಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವವು ಧರ್ಮವೆಂಬುದೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧರ್ಮವು ಪ್ರಕೃತವಿವಯ. ಅನಂತಜ್ಞಾನದರ್ಶನ ಸುಖ ಕಸ್ತಿಗಳು ಅತ್ಯನ್ತ ಧರ್ಮ ಅಫ್ವಾ ಸ್ವಭಾವ. ಅದು ಜಡಕರ್ಮದಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿದೆ. ಅದರ ಅಭಿಷ್ಕತ್ತಿಗೆ ವೈವರಾರಿ ರತ್ನತ್ರಯಾದಿ ಧರ್ಮಗಳು ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಈ ಕರ್ಮ ಸಂಬಂಧವು ದೂರವಾಗಿ ಅತ್ಯನ್ತ ಸ್ವಭಾವ—ಧರ್ಮವು ಅಭಿಷ್ಕತ್ವವಾಗುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಇವುಗಳು ಧರ್ಮಗಳಿಂದು ಹೇಳುವುದಾಗಿದೆ. ರಾಗ ದ್ವೀಪ ಮದ ಮಾತ್ರಯಾಗಿ ಸಕಲದೊಡ್ಡೆಡೂರನೂ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಸಕಲದರ್ಶಿಯೂ ಆದ ಪರಿತ್ಯಾತ್ಮನೇ ದೇವರೆಂದೂ ಇವುತ್ತೀಂಟು ಮೂಲಗುಣಧಾರಿಯಾದ

ಮಹಾತಪಸ್ಯಿಯೇ ಗುರುವೆಂದೂ ವಿಶೇರಣ ಸರ್ವಜ್ಞಸಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವೂ ಸರ್ವವಾಡೆಹಿತಕಾರಿಯೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವೂ ಆದ ಪರಮಾಗಮನವು ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದೂ ಸಂಬಂಧದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮಗ್ರಹನವೆಂದು ಹೇಶರು. ಜೀವಾದಿ ವಸ್ತುಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳು ಕಡನೆಯಿಲ್ಲದೆಯೂ ವಿಶಿತವಲ್ಲದೆಯೂ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮಾಜಿಕಾನವೆಂದು ಹೇಶರು. ಪ್ರಾಣಿಭಾರಿಸಿತವಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವೂ ಜರುಗೆ ಸಮ್ಮಾಜಾರ್ಥಿತ್ವವೆಂದೂ ಹೇಶರು. ಈ ಆಚಾರವು ಗೃಹಸ್ಥ—ಶಾರವ ಕಾಚಾರವೆಂದೂ ಯಶ್ವಿಚಾರವೆಂದೂ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಾರವರು ಅಹಿಂಸಾಣವತ್ತ ಸತ್ಯಾಣವತ್ತ ಅಜೌಯಾಣವತ್ತ ಪರಸ್ತಿತ್ವಾಗಿಗೆ ಅಧವಾ ಸ್ವಾದಾರಸೆಂದೇವಾಣವತ್ತ ಪರಿಮಿತಪರಿಗ್ರಾಹಣವತ್ತಗಳಿಂಬ ಸಂಚಾಣವತ್ತಗಳನ್ನೂ ದಿಗ್ಗೃತ ಅನಧರ್ಮದಂಡ ಸ್ವತ ಭೀಗೋಪಭೀಗೋಪರಿಮಾಣವತ್ತಗಳಿಂಬ ಮೂರು ಗುಣವತ್ತಗಳನ್ನೂ ದೇಶಾವಾಸಿಕ ಸಾಮಾಂತಿಕ ಪ್ರೋಷಧೋಪವಾಸ ವೈಯಾವೃತ್ಯಗಳಿಂಬ ನಾಲ್ಕು ಶಿಕ್ಷಾವತ್ತಗಳನ್ನೂ ಯಥಾತ್ಮಕ್ಯಯಾಗಿ ವಾಲಿಸಬೇಕು. ಮಧ್ಯ ಮಾಂಸ ಮಧುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಜೂಜು ಬೇಟಿಗಳನ್ನೂ ದಬಾರದು. ವೇಶ್ವಾಗಿನುವನನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ರಾತ್ರಿ ಜೋಜನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ನೀರನ್ನು ಕೊಳಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿಸುಸಾರವಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವುದು ಶಾರವರೆ ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮಾನುವಾನ ಶಕ್ತಿಭೀದದಿಂದ ಶಾರವರೆಲ್ಲಿ ದರ್ಶನಿಕ ಪ್ರತಿಕ ಮೊದಲಾಗಿ ಹನ್ನೊಂದು ನೇಲಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇಮ್ಮೆ ಶಾರವರ್ಥನು ಒಮ್ಮೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಣಿನ ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿ ಇವುತ್ತೀಂಟು ಮೂಲಗುಣಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ಯತಿಗಳ ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಾರಣಗಳೊದಗಿದ್ದೂ ಕೊಸಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕ್ಷಮೆಯಿಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರವನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರಭಾವವಿಲ್ಲದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದರ್ಶವೆಂದೂ ಮಾಯಾಚಾರಪಿಲ್ಲದ ಸರಳಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮಶಾಂಕ

ನೆಂದೂ ಪ್ರಾಣಿಕರವಾದ ಮತ್ತು ಯಾಥಾರ್ಥವಾದ ಮಾತನ್ನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮಸಹಿತವೇಂದೂ ಇಂದಿಯನಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿರಕ್ಷಕರು ಭಾವಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮಸಂಯುವನೆಂದೂ ಹೀಗೆ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂ ತರ ತಪನ್ನಿಗೆ ಉತ್ತಮತಪನೆಂದೂ ನಿರ್ದುಷ್ಟಜ್ಞನಾನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮತಾಗನೆಂದೂ ಧನ ಧಾನ್ಯ ಶೈತ್ಯ ವಾಸ್ತು ಮೊದಲಾದ ಪಿಗಿರ್ಗಳಾವುಂಬು ಇಲ್ಲದೆ—ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮಾಕ್ಷಿಂಚನ್ಯವೆಂದೂ ಮನೋವಾಕ್ಷಯ ಕೃತಕಾರಿತಾನುಮೋದಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಸಂಬಂಧವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವರನಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮಬ್ರಹ್ಮಚಯಿರ್ವಣೆಂದೂ ಹೆಸರು ಇವು ಯತ್ನಿಗಳ ದಶಧಿಮರಗಳು.

ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯು ಪ್ರಥಾನವಾದುದು. ಅದುದರಿಂದಲೇ
“ಅಹಿಂಸಾ ಹರನೋ ಧರ್ಮಃ” ಎಂದು ಸರ್ಕಲನುತಾಚಾಯರೂ ಪ್ರಶಂಸಿ
ಸಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಯಾವ ರೀತಿಯಂದಲೂ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯು ಧರ್ಮ
ವಾಗಲಾರದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳ ಕಳುವು ನೊದಲಾದ ಎನ್ನು ಹಾಪ
ಕಾರ್ಯಗಳಾರುತ್ತವೋ ಅವೆಲ್ಲ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗುತ್ತದೆ—ಅವೆಲ್ಲ ಹಿಂಸೆಯ
ಕಾಜೆಗಳು. ಹೆಚ್ಚೆಯಾಹಾತಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯು ನೊದಲನೆಯುದು.
ತನಗೆ ಸುಖೋಷ್ಟಿಯಾ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಇಷ್ಟಿಯಾ ದುಃಹವು ಇರುವಂತೆ
ಸರ್ಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯು ವಾಪವಲ್ಲಿನೆನ್ನು ವುದಾ
ದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾಪುದೂ ಹಾಪವಿಭ್ರಾಣೆನ್ನಬೇಕಾಗುವುದು. ತಮ್ಮತೆ
ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸ್ನಾನವಾಗುವುದೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸದೆ ನಿರ್ದಯಾಗಿ
ನಿಷ್ಪರ್ಣರಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಉತ್ತರಭವನದಲ್ಲಿ
ಅನಿರ್ವಚನಿಯಾದ ದುಃಹವನ್ನನ್ನಭವಿಸುವರು. ಅದುದರಿಂದ ಸುಖ
ವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಹಿಂಸಾರೂಪವಾದ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಶ್ಯಜಿಸಿ
ಅಹಿಂಸಾರೂಪವಾದ ಪರಮಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ
ಸರ್ಕಲಸುಖಸೌಭಾಗ್ಯಗಳುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ಧರ್ಮಗಳಿಳಿಸೂ ಪ್ರಾಣಿ
ದಯಿಯಲ್ಲಿ—ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗುತ್ತದೆ ದಯಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗೋ
ಸ್ತುರವೇ ಇತರ ಧರ್ಮಗಳು ಪರೋಪಲ್ಪಿಸಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ

మూలవాద దయియిల్లదిద్దరే ఇతర ధమగళ్లల్ని సిష్టలి. ఈ అభివృద్ధిపు ఈ కేళిన పడ్డదల్లి సంగ్రహాలి కేళల్లప్పిడి.

ದಯಾಮೂಲೋ ಭವೇಧನೋರ್ತೀ ದಯಾ ಪ್ರಾಣಸುಕಂಪನ್ ||
ದಯಾರ್ಥಾ ಪರಿರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಸವೇರ್ ಧರ್ಮಾರ್ಥಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

— ಭಗವಜ್ಞ ನಸೇನಾಚಾರ್ಯ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜೆನಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡಿರುವ ಧರಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯನ್ನು
ಪರಿಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ಧರ್ಮದ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವೂ ಅದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿತ್ತೆ
ಯೂ ಉಂಟಾಗಿ ಜೀವನು ಅದರ ತನುಷ್ಣಾನದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶನಾಗುವನು.
ಅದರಿಂದ ಕೇವಲಜ್ಞಾನಾದಿ ಅತ್ಯಧರ್ಗಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ನಿತ್ಯಸುಖ
ಭಾಗಿಯಾಗುವನು. ಇದು ಧರ್ಮಸಾಧ್ಯತಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯ
ಪ್ರಯೋಜನ.

ಶ್ರವಣಹಾರ

“నిహికముయే ముఖి; అదశ్శగియే సకలప్రయత్నమ్ను మాడ బేచు; జనార్థంతరవస్తూ పుణ్యవాపగళన్నల్ని కండవరారు ? ” ఎన్న వపరిగి ఈ ద్వారాధనప్రేక్షిగళ వణినపు కట్టిపు కశీయాగి తోరి ఒముదాదరూ ఆత్మనిత్యత్వవస్తూ జనార్థంతరవస్తూ పుణ్యవాపగళన్నల్ని ఒంద మోక్షగళన్నల్ని పరమాగమవస్తూ నంటింప ఆస్తికిరిగే రూగి తోరిదు. ఈ అనుప్రేక్షిగళ భావానేగళంతి ఇప్పగళన్ను అనువ్వాన దల్లి తరువుదు కళ్యాంపల్లిదిద్దడఱా “భావనా భవనాతినీ” ఎన్నవంతి కేవల భావనేయిందలూ ప్రయోజనపిడి—ఆత్మికవిది. మానవను సంసారసులిగళన్నసుభివిసుత్తిద్ద రూ అప్పగల్లి లంపట్టనాగదిరలు ఈ భావనేగళు సకాంయకగళాగిబము. ఈ అనుప్రేక్షాభావనేగళ సంస్కృతిల్లింది అవసానకాలదల్లి సాంసారికవిషయగళల్లి జిక్కివు

ನಿಲ್ದಿಸ್ತವಾಗಬಹುದು. ಈ ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆಂಬುದು ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿ ಬಾಹಿನೆನವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನೇದ್ಯವಾಗುವುದು. ಈ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು “ನಡೆವಾಗಳ್ಳಿದೆ ಕೊಂಕಿದಾಗಳೇಯೋಳಿತ್ವಾಗಳೇಳ್ಳಿತ್ವಾಗಳುಂ” ಎನ್ನುವಂತೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಲೀಲ್ಲ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಭಾವಕರು ಈ ಭಾವನಾನುಥನದಿಂದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಜ್ಞಾನಾನ್ವೇತವನ್ನು ಶಾಂತಿಸಬ್ಧಿಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ತಡೆಯ ಬಹುದು.

ಈ ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಭಾವನೆಗಳ ವರ್ಣನವು ಒಂದು ಎಲ್ಲೆ ಯೋಳಿಗೆ ಸಿಲ್ಲಬೆಕಾಗಿದ್ದು ದರಿಂದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗೇಲ್ಲಿ ನಿಸ್ತೃತವರ್ಣನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ವಾಚಕರ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಬರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳಿಧ್ಯಾರ್ಥಿ ಅವು ಪೂಜ್ಯಸ್ವರೂಪಾಚಾರ್ಯರವು; ದೋಷ ಗಳಿಧ್ಯಾರ್ಥಿ ಅವು ಸನ್ನಿವೇಶ.

‘ಸಂತಃ ಸಂತು ಮಮ ಪ್ರಸನ್ನಮನಸೋ ವಾಚಾಂ ವಿಕಾರೋದ್ಯತಾಃ’

॥ ಜೈನಂ ಜಯತು ಶಾಸನಂ ॥

॥ ೪೩ ॥

ಶ್ರೀಮದ್ವಿಳೀಂದ್ರೋತ್ತಮಾಂಗ—।
ನೈತ್ತಿಮಮರೆಮಕುಟಾಂಶುಚಂಚ—।
ತೈಲ್ಯಮಲಾಂಧ್ರಿದ್ವಯನಚಿಂತ್ಯನಚಾತನದ್ವಿತಯ— ॥
ಕಾಮಮದಕರನಮಳಮುಕ್ತಿ—।
ಶ್ರೀಮುಖಾಬ್ಜಿನೇಶನಹ್ರ—।
ತಾಪಾನಿ ಮುದದಿಂದಿಗೆಮಗೆ ಕೃಪಲ್ಯಂಪದವ— ॥

ದುರಿತಸಂತಾನಾಷ್ಟಕವನಪ—।
ಹರಂಸಿ ನಿಜಗುಣಮೆಂಟು ಮೆಯೈತ್ತಿ—।
ರಿರಲು ಲೋಕಾಗ್ರದಲಿ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಚಿದ್ವಾಪ— ॥
ಸಿರದಲಿರೆ ಸುಜ್ಞಾನ ಪರಂಸಿ |
ಪರಮಮುಕ್ತಿಶ್ರೀಗೆ ಪತಿಯಾ—।
ದುರುತರಶ್ರೀಸಿದ್ಧರೆಮಗಿಗೊಲಿದು ಸುಖಪದವ— ॥

— ಭಾಷ್ಯರಕ್ಷಿ.

ಪಂಡಿತರತ್ನ ಎತ್ತರ್ಹರು ಶಾಂತಿರಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು

ಜನನ: 1888

ಮರಣ: 1952

ಎತ್ತರ್ಹರು ಶಾಂತಿರಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಆದರ್ಶ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಾರೂಪ, ಸದಾ ಚಾರೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ನಿಗವ್ರ, ನಿರ್ಸೂಯ, ಬಹುಭಾಷಾವಿದ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ, ಸರದ ಸಜ್ಜ ನಿಕೆಯ ಸಾಕಾರನೂತೀರ್ಣ, ಸಮಾಜಸೇವಕ, ಶ್ರೀಷ್ಟ ವಿದ್ವಾಂಶ, ಕುದ್ದ, ನಿಮ್ಮಲ, ಹವಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದವರು. ದೇವರಿಗಾಗಿ, ಹಣಕಾಗ್ರಿ, ಸ್ವಾರ್ಥಕಾಗ್ರಿ ಎಂದೂ ಬಾಳಿದವರಲ್ಲ. ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಸಮಾಜ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಗೆಂದೇ ಮುದುಪಾಗಿಟ್ಟು ದುಡಿದವರು, ಗುರಿಯತ್ತ ನಡೆದವರು. ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರೋತ್ತರ ವಿಶಿಲವಾದದ್ದು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಅಸಾರವಾದಮಧು, ಅತಿಶಯವಾದಮು. ಧರ್ಮ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಸೀದಾಂತ, ಆಚಾರ, ಪ್ರಜಾಪಾಠ, ಸಾಹಿತ್ಯ—ಹೀಗೆ ಇವರ ಕೃತಿಗಳ ಹರವು, ಇವು ಈಗ ಮೊರೆತಿರುವಂತೆ 50ಕ್ಕೂ ಮೀರಿವೆ; ಇವರ ಭಾಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಲೀಖನಗಳು 77ಕ್ಕೂ ಮೀರಿವೆ. ಇವರ ಕೃತಿ ಶ್ರೀಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಮೇರು ಕೃತಿ ಆಚಾರ್ಯ ಜಿನಸೇನ—ಗುಣಭದ್ರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ ‘ಮಹಾ ಪುರಾಣ’, ಇವು ಸಾವಿರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶೈಲೀಕರ್ಕಳಳ್ಳಿ ಈ ಮೇರುಕೃತಿ ಯನ್ನು ಸರಳ ಹೊಸಗನ್ನುಡದಲ್ಲಿ ‘ಭಾವಾರ್ಥ’ವನ್ನು ಮುಂಳುದ ಯಾವು ದೊಂದು ಕಬ್ಬಾರ್ಥವನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಬರೆದು, ಕನ್ನಡದ ಜನತೆಗೆ ಸೀಡಿ ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಭಾಷಾಸಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಆಕರ್ಗ್ರಂಥ. ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಪ್ರತಿಭಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಚಾರಕರಾಗಿ ಅವೋಷಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು. ‘ವಿಶ್ವಬಂಧು’ ಹಾಗೂ ‘ವಿನೇಕಾಭ್ಯಾದಯ’ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಜನಕರು. ಎತ್ತರ್ಹರು ಶಾಂತಿರಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿವ್ರತಿನಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು—ಬಹುಶಃ ಏಕೈಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಶರು. ಇವರ ಆವಾರ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಕೇರಿಗಾಗಿ ಗುರುಮನೆಗಳಿಂದ ಸಂದ ಗೌರವ ಗಳಳಿದೆ, ಅವನುನೇಯಿಂದಲೂ ಮೊದಲು ಆಸ್ತಾನ ವಿದ್ವಾನರೆಂದೂ, ಅನಂತ ಆಸಾನ ಮಹಾವಿದ್ವಾನರೆಂದೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ‘ಪಂಡಿತರತ್ನ’ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನೂ ಪಡೆದು ಸಮಾಜದ ಪ್ರೀತಿ, ಆದರ, ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರಾದ ಹಿರಿಯ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿ.